

Namminersornerullutik Oqartussat

Grønlands Hjemmestyre

Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik

Embedslægeinstitutionen

NUNARSUARMÍ INFLUENZAMÍK
NAPPAALANERSUAQALERSINNAA-
NERANUT UPALUNGAARSIMANEQ

Nuna tamakkerlugu, peqqissutsikkut upalun-
gaarsimanissamut pilersaarusionermi iliuu-
sissat toqqammavissallu

Novembari 2006

Nunarsuarmi influenzamik nappaalanersuaqalersinnaaneranut upalungaarsimaneq

Nuna tamakkerlugu, peqqissutsikkut upalungaasimannissamut pilersaarusionermi iliuusissat toqqammavissallu.

Novembari 2006

Imarisai

1	AALLAQQAASIUT	5
1.1	PILERSAARUSIORNERMUT PATSISAASOQ.....	5
1.2	NAPPAALANERSUAQARTILLUGU KALLALLIT NUNAANI PILERSAARUT.....	6
2	SULIAQARNISSAMUT PILERSAARUT	7
3	NAPPAAT INFLUENZA, TUNILLAASSUUTTARNERA, NAPPAALANERSUAQARTARNERA TAMATUMALU IMMIKKOORTUI	8
3.1	INFLUENZAP NAPPAATAANERA TAPPIORANNARTUALU (VIRUS).....	8
3.2	TUNILLAASSUUNNERA NAPPAALANERSUARLU.....	8
3.3	NAPPAALANERSUUP IMMIKKOORTUI	8
4	PILERSAARUSIORNEQ TULLERIIAARINERLU	10
4.1	SIUNERTAQ	10
4.2	ANGUNIAKKAT	10
4.3	NAPPAALANERSUUP IMMIKKOORTUI ILIUUSEQARNISSAMULLU SIUNNIUSSAT	10
5	INFLUENZARTUNIK TUNILLATSISSIMASINNAASUNILLU NAKORSAANEQ	12
5.1	INFLUENZAP IMMIKKOORTUA 3. NAPPAALANERSUAQALERSINNAANERANUT SILLIMANEQ INUMMIILLI INUMMUT TUNILLATSISSIMANERUP TAKUSSUTISSARTAQANNGINNERA	12
5.2	INFLUENZAP IMMIKKOORTUI 3, 4 5-ILU NAPPAALANERSUAQALERSINNAANERANUT SILLIMANEQ INUMMIILLU INUMMUT TUNILLAASSUUNNERATA TAKUSSUTISSAQARNERA.....	15
5.3	INFLUENZAP IMMIKKOORTUA 6. NAPPAALANERSUAQALERNEQ	18
5.4	TUNILLATSISSIMASINNAASUNIK NAKORSAANEQ	21
6	TAPPIORANNARTULERALUNI NAPPAAMMIK UUSSUSERSI SARNEQ	23
7	NAKKUTILLINEQ	25
8	TAPPIORANNARTUMUT (VIRUS) AKIUUSSUTISSAT	26
8.1	ATORNEQARFISSAAT	26
8.2	NAKORSAATINIK TOQQAANEQ ANNERTUSSUSILIINERLU.....	26
8.3	TAPPIORANNARTUNUT (VIRUS) AKIUUSSUTISSAT ATUGAANERANNUT AQUTSINEQ	27
8.4	TAPPIORANNARTUNUT (VIRUS) AKIUUSSUTISSANIK PISSAMAATEQARNEQ	27
8.5	ANINGAASARTUUTINUT TUNNGASUT	28
9	ANTIBIOTIKA (UUMASSUSILEEQQANUT TAPPIORANNARTUNUT BAKTERIANUT TOQORAAT)	29
9.1	NAPPAALANERSUAQARNERUP IMMIKKOORTUINI PILERSAARUSIORNEQ.....	29
10	AKIUUSSUTISSAMIK KAPITINNEQ	30
10.1	INFLUENZAMUT AKIUUSSUTISSAMIK KAPITINNEQ	30
10.2	NAPPAALANERSUAQALERSINNAANERANUT/NAPPAALANERSUARMUT AKIUUSSUTISSAT.....	30
10.3	NAPPAALANERSUAQARTILLUGU AKIUUSSUTISSAMIK KAPUINERMI ILIUUSISSATUT SIUNNIUSSAQ.....	31
10.4	AKIUUSSUTISSAP SUMIITINNISSAA AGGUAANNEQARNERALU	31
10.5	AKIUUSSUTISSAT SANANEQAATAANNIK PAASISSUTISSAT NAALISAKKA.....	31
10.6	AKIUUSSUTISSANIK KAPUISUT	32
10.7	AKIUUSSUTISSANIK KAPUINERMI KINGUNERLUUTINILLU NALUNAARSUINEQ	32

10.8 ANINGAASARTUUTINUT TUNNGASUT.....	32
11 EQQILUISAARNEQ IMMINULLU ILLERSORNEQ.....	33
11.1 ASSAAT ASANNISSAAT	33
11.2 NAPPAALANERSUAQARTILLUGU IMMIKKUT ILIUUTSIT NAPPAALANERSUAQALERSIN- NAANERANUT SILLIMANERMI IMM. 3 – INUIT AKORNANNI TUNILUUTTOQANNGINNERA.....	33
11.3 TUNILLATSINNAVEERSAARNERMUT ILLERSUUTIT	34
12 TUNILLAANNGINNISSAQ ANGUNIARLUGU IMMIKKOORTITAANEQ.....	35
12.1 IMMIKKOORTITAANERUP SIUNERTAA	35
12.2 KIKKUT IMMIKKOORTINNEQASSAPPAT?	35
12.3 ANGERLARSIMANEQ ANGERLARSIMAFFIMMILU MATTUSSAAGALLARNEQ	35
12.4 INUNNUT ALLANUT AKULIUNNISSAMUT KILLILERSUINERIT ALLAT	36
12.5 NAPPARSIMAVIMMI IMMIKKOORTITAANEQ	36
12.6 QITIUSUMIK IMMIKKOORTITSIVIIT.....	37
13 ATTAVEQAQATIGIINNEQ.....	38
13.1 ANSVARLIGE FOR KOMMUNIKATIONEN	FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.
13.2 HOVEDBUDSKABER, ALLE MÅLGRUPPER	38
13.3 TIL BEFOLKNINGEN	38
13.4 TIL BESLUTNINGSTAGERE, SUNDHEDSPERSONALE OG STØTTEFUNKTIONER	40
14 PEQQINNISSAKKUT UPALUNGAARSIMANEQ AKISUSSA AFFILIINERILLU	42
14.1 PEQQINNISSAKKUT UPALUNGAARSIMANERUP NASSUIARNEQARNERA IMMIKKOORTUILU...	42
14.2 PEQQINNISSAKKUT UPALUNGAARSIMANERMI INATSISITIGUT TUNNGAVIIT	43
14.3 AAQISSUGAANEQ AKISUSSA AFFIK AOUTSINERLU.....	43
14.4 INFLUENZAMIK NAPPAALANERSUAQARTILLUGU SULIASSANIK SULISUSSANILLU TULLERIIARINEQ.....	44
15. KALAALLIT NUNAATA AVATAANI NAJUGALLIT.....	46

1 Aallaqqaasiut

Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup ilitseersuusaa, *Nunarsuarmi influenzamik nappaalanersuaqalersinnaaneranut upalungaarsimaneq. Nuna tamakkerlugu, siunertalimmik toqqammaviliussalu naapertorlugit, peqqinnissakkut upalungaarsimanissamut iliussissanik pilersaaruserneq*, matumuuna naammassineqarpoq.

Nappaalanersuaqalissappat inuiaqatigiinnut aningaasatigut inuttullu nanertuutit sapinngisamik annikinnerpaaffissaanniitinnarnissaat ilitseersuusernermi siunertaavoq.

Influenzamik nappaalanersuaq, nunarsuaq tamakkerlugu ilarujussuaniluunniit, uumassusileeqqamik tappiorannartumik influenzap virusianik siornatigut siumorneqarsimanngitsunik patsiseqartarpoq. Ukiut untritillit ingerlaneranni 2-riarluni - 4-riarluniluunniit taamatut nappaalasoqarnissaa ilimanaateqarpoq. Ukiut 1900-ukkuut ingerlaneranni ikinnerpaamik 3-riarluni nappaalasoqarpoq:

Nappaassuaq Spansk Syge-mik taaguutilik 1918-19, Asiatisk influenza 1957-58 kiisalu Hong Kong influenza 1968-69. Taakkunani nappaassuaq Spansk Syge innuttaasut affaasa nappassutigisaat navianarnerpaajulluni. Nappaatip kingunerluutaanik nakorsartinnerup pitsaanerulersimanera pissutigalugu, ullumikkut nappaalanersuaqalissagaluarpat peruluttut toqusullu ikinnerunissaat naatsorsuutigineqarpoq.

1.1 Pilersaarusernermut patsisaasoq

Nunarsuaq tamakkerlugu influenzamik nappaalalersinnaanerup upalungaarsimaffiginissaanut pilersaarusernissap pisariaqalernissaanik isuma, ukiuni kingullerni arlalinni annertusiartuinnarsimavoq.

1993-imi arlalinnik siunnersuuserfiusumik, nunarsuaq tamakkerlugu nappaatip influenzap akiorniarneqarnera pillugu, immikkut ilisimasalinnik ataatsimeersuartitsisoqarpoq. Tamakkulu ilaattut nunat ataasiakkaat naalagaaffittut upalungaarsimanissamut pilersaarusernissaat ataatsimiisitalimillu pilersaaruseriamik nakkutilliisussamik pilersitsinissaat inassutigineqarput. Tamakku saniatigut nunarsuaq tamakkerlugu isumaqatigiissusernikkut, nunat namminneq akiuussutissiorsinnaanngitsut, nappaalanersuaqartillugu akiuussutissanik pissarsisinnaanissamut periarfissinneqarnissaanik innersuussivoq.

Nunarsuaq tamakkerlugu peqqinnisaq pillugu kattuffissuaq WHO 1999-imi pilersaaruserpoq taaguutilimmik: *'Influenza pandemic plan. The role of WHO and guidelines for national and regional planning'*. Pilersaaruseriami, nunarsuaq tamakkerlugu nappaatip influenzap nakkutigineranut atatillugu WHO-p inissisimanera nappaalanersuullu immikkoortuini assigiinngitsuni qanoq iliuseqarsinnaanera, allaaserineqarput.

WHO-p pilersaaruseriamini, nunat ilaasortaasut naalagaaffittut upalungaarsimanissamut pilersaarusernissaat ataavartumillu pilersaaruserortartussamik ataatsimiisitaliornissaat (*National Pandemic Planning Committee*) innersuussutigaa.

Ukiuq 2003 aallarnerfigalugu timmissat influenzaannik H5N1-imik, Aasiap kujataata kangiani timmiarpassuarnit toqussutaasumik qaqutigoortumik navianaqisumilli inunnut tunillaattumik nappaalasoqarpoq. Tamanna immikkut ilisimasalinnit influenzamik nappaalanersuaqalernissaanut aallarnisaataasinnaasutut nalilerneqarpoq. Tamanna tunngavigalugu novembari qaammat 2004, WHO upalungaarsimanissamut pilersaarusernermi eqqaamasassat nalunaarsorsimaffiat (WHO checklist for influenza preparedness planning) saqqummiuppa, tassani nappaassuup Spanske Syge-tut ittup inuusuttunit peqqissunit annertuumik toqoraataasumik nappaalassutaalersinnaanera ilanngunneqarpoq.

Maaji qaammat 2005 nunarsuaq tamakkerlugu influenzamik nappaalalernissamut upalungaarsimanissamut pilersaarut (*WHO global influenza preparedness plan. The role of WHO and recommendations for national measures before and during pandemics*) WHO-p saqqummiuppa. Tassani nappaalanersuaqartarneq periuseq nutaaq atorlugu immikkoortiterneqarpoq, pilersaaruser-

siornermilu anguniakkat suliniutillu immikkoortunut ataasiakkaanut tunngatillugit eqqartorneqarlutik. Taama immikkoortitereriaaseq nunarsuaq tamakkerlugu atuuttussaassaaq.

Timmissat influenzaannik H5N1 nappaalaneq 2005-imi ukiakkut Europap tyrkiallu kangisinneru-sortaannut inuit ataasiakkaat toqussutigisaannik siaruaappoq. Danmarkimi marsip 15-ani 2006 timmiaq siulleg timmissat influenzaannik H5N1-imik nappaatilik siumorneqarpoq.

2003-mi decembarip qaammataani timmissat influenzamik nappaalalerfianniit 2006-imi septembarip 19-ata tungaanut inuit 247 H5N1-imik nappaateqarnerat taakkunanngalu 144 toqunerat paasineqarpoq.

2006-imi januaari qaammat '*WHO pandemic influenza draft protocol for rapid response and containment*' (nutarterneqartuq marsip 17-ani 2006) saqqummiunneqarpoq. 2003-mi SARS-imik nappaalanersuup nalaani pisut assigisaannik influenzamik nappaalanersuup unitsilluguluunniit unikaallatsinneqarsinnaaneranut periarfissat eqqartorneqarput.

1.2 Nappaalanersuaqartillugu Kallallit Nunaani pilersaarut

Danskit aprilli qaammat 2006 pilersaarusiaat "Beredskab for pandemisk influenza", USA-mi naalagaaffiup Alaskap, Canadamilu naalagaaffeqataasup Northwest Territories, kiisalu WHO-p nappaatip immikkoortui pillugit allaaserisaa kingulleq maajimi 2005-imeersoq, pilersaarutip matuma suliarineqarnerani tunngaviupput.

Pilersaarut, naalagaaffiit ataasiakkaat influenzamik nappatsaaliuinissamik, nappaalanersuaqalernissaanullu pilersaarusiornermi illiussissaannik innersuussivoq. Naalagaaffiit ataasiakkaat qiti-usumik suliaasaat, soorlu akiuussutissanik nakorsaatinillu virus-inut akiuussutissanik pilsarsiniarneq allaaserineqarput. Pilersaarut immikkoortunissaq upalungaarsimanissamut toqqammavissiuussivoq.

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut pilersaarut, nunalu tamakkerlugu upalungaarsimanissamut pilersaarummi ilanngunneqartuq allagaataavoq, pissutsinut naleqqusarlugu nutartertuagassaaq. Nappaalanersuaqalissappat immikkut illiuseqartuqartariaqalerluni, peqqinnissakkut upalungaarsimasussaaitat Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmiit ilitsersuutini aaliangersimasunik nassinneqassapput. Nappaalanersuaqalersinnaanerata siulittuutiginissaata ajornakusoornera, pilersaarummi nassuiaatigineqarpoq. Apeqqutit nalornissutaasinnaasut immikkullu pingaarutilit-tut taasariallit ukuupput: Qaqugu nappaalanersuaqalissava? Uumassusileeraq tappiorannartuq virus suna nappaalanersuarmut patsisaassava? Qanoq peruluutaatigissava? Inuiaqatigiinni kikkut peruluutigalugulu toqussutigisinaavaat? Nappaalanersuarmullu akiuiniarnermi illiuserisassat suut iluaqtaassappat?

Qallunaat Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiata naliliinera naapertorlugu, influenzamik nappaalanersuaqalersitsisoq tulleg tassaassaaq uumassusileeraq tappiorannartuq virus siornatigut inunnit influenzamik nappaatigineqareersimasoq (tassalu H1-3 aamma N1-2), virus-imilli sananeqaatini tunngavigalugu taaneqartartumik H5N1, imaluunniit H7 aamma H9-mik patsiseqartumik nappaalanersuaqalersinnaanerata pinngitsoorsinnaanera Nakkutillisoqarfiup qulakkeersinnaannginnerarpaa.

Qallunaat Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiata naliliinera naapertorlugu 1957-misut 1968-imisullu sakkukitsumik atuuttumik nappaalanersuaqarnissaa ilimanarpoq, taamaattoq nappaasuartut Spanske Syge-tut 1918-imi atuuttutut ittumik nappaalanersuaqalersinnaannginnera qulakkeerneqarsinnaanngilaq. Pilersaarutip matuma qanoq pisoqarsinnaaneri tamaasa sillimaffigai.

Akiuussutissanik kapuusiornermi, nakorsaatinillu virus-inut akiuussutissanik pisiortornermi peqqumaateqarnermilu, suna qitiutinneqassanersoq nalornissutaasinnaasunik naliliisarnerup, upalungaarsimanissamut pilersaarusiornermi annertuumik pingaaruteqarnera, tassani aamma pineqarput. Nappaat influenza akiorniarlugu pilersaarusiornert, tamatumalu nassatarisaanik illiuserisat, soorlu nakorsaatinik virus-inut akiuussutissanik pisiortornerit, nunamiit nunamut allamut assigiinngissinnaasarnerat, nalornissutaasinnaasunik naliliisarnerit immikkoorteqarnerat patsisaaqataalluinnarpoq.

Nappaalanersuaqarnerani tunngaviumik kiffartuunneqarneq, angallassinikkullu periarfissaqarneq, nappaatip toqussutaanissaanut annikilliliisuussapput. Innuttaasut amerlanersaat eqqiluitsumik imeqarnissamut inuussutissaqarnissamut, klassarnissamut, paaqqutarineqarnissamut nakorsartissinnaanermullu periarfissallit nappaat anigorsinnaavaat. Taamaammat upalungaarsimanissamut pilersaarusionermermi ajornerpaamik pisoqarsinnaanera, soorlu illoqarfiup nunaqarfiulluunniit orninneqarsinnaajunnaarsinnaanera, innuttaasut annikitsuinnarmik ikiorserneqarsinnaalernerat suneqarsinnaajunnaarneralluunniit (inunnik ikiuisussanik nioqqutissanilluunniit), eqqarsaatigilluassallugu pingaaruteqarpoq.

Pissutsit taakkartukkat aallaavigalugit, Kalaallit Nunaanni maleruagassat, nappaalanersuarmik tamatumalu kingunerisaanik annikillisisussat, nappaalanersuaqalersinnaaneranut atatillugu pilersaarummi, allaaserineqarput. Pilersaarut marlunnik immikkoortoqarpoq, iliuusissat, pilersaarutit maleruagassallu aaliangersimasut, ilanngussallu itisileraluni nassuiaatitallit, paasissutissat ilisimasanik tunngavillit, kiisalu pilersaarummut ilanngussat assigiinngitsut. Ilanngussami immikkoortumilu attuumassuteqartut normuisa assigiinnerat maluginiaqquneqarpoq.

2 Suliaqarnissamut pilersaarut

Namminersornerullutik Oqartussat piumasaqaataat naapertorlugu, oktobari qaammat 2005 nunarsuarmi nappaalanersuaqalersinnaaneranut atatillugu influenzamik nappaalasoqalinnginnerani, nappaalanerup nalaani tamatumalu kingorna (Ilanngussaq 2a), Namminersornerullutik Oqartussanut iliuusissanik siunnersuisussamik, Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup ataani siunnersuisussatut inissisimasumik, suleqatigiissitaliortoqarpoq.

Influenzamik nappaalanersuaqalernissaanut upalungaarsimanissamut pilersaarusiaq, nappaalanersuaqalersinnaaneranut tunngatillugu suleqatigiissitaliamit suliaasoq, taassuma malittaralugulu pissutsinut naapertuuttunngorlugu nutartertuarnissaa peqataaffigissavaa.

2.1 Nappaalanersuaqalersinnaaneranut tunngatillugu suleqatigiissitaliami ilaasortat

Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfik (Peqqissaasoq Turid B. Skifte aamma Peqqinnissakkut Nakkutillisuutitatut allaffissornermilu aqutsisutut taartaagallartoq Flemming Stenz)
Sinerissami Peqqissaaveqarfiit aqutsisoqarfianni nakorsat qullersaat Jens Otto Veje
Uumasut nakorsaasa pisortaat Lasse Holm
Dronning Ingridip Napparsimavissuani nakorsat qullersaat Birgitte Asmin Schurizek

3 Nappaat influenza, tunillaassuuttarnera, nappaalanersuaqartarnera tamatumalu immikkoortui

3.1 Influenzap nappaataanera tappiorannartualu (virus)

Ilanngussaq 3a-mi nappaat influenza uumassusileerlarlu tappiorannartuq nappaateqalersitsisartuq virus sukumiisumik nassuiarneqarput.

3.2 Tunillaassuunnera nappaalanersuarlu

Ilanngussaq 3b-mi tunillaassuuttumik nappaalasoqartarnera nappaalanersuaqartarneralu sukumiisumik nassuiarneqarput

3.3 Nappaalanersuup immikkoortui

Nunarsuaq tamakkerlugu peqqinnissaq pillugu kattuffissuup WHO-p maaji 2005 aallarnerfigalugu influenzamik nappaalanersuaq arfinilinnut immikkoortiterpaa. ¹

Immikkoortut taakku **nunarsuaq tamakkerlugu** atuuttuupput, taamaakkaluaq sumiiffinni assigiinngitsuni pissutsit assigiinngiaarsinnaapput. Ima paasillugu, naak inuit influenzaannik nappaalanersuaq nunat ilaannaanni atuukkaluartuq, piffissami aaliangersimasumi nappaalanersuup immikkoortuisa arlaat suugaluartuq nunanut tamanut atuutsinneqassasoq.

Nappaalanersuup immikkoortuata atuuttup suunera WHO-mit **aaliangerneqassaaq** Kalaallillu Nunaanni Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup nutaarsiassaqaarfiani "USI", Namminersornerrullutillu Oqartussat nittartagaat atorlugit www.nanoq.gl aamma www.pandemi.gl avammut **nalunaarutigineqassaaq**.

Immikkoortut pineqartut najoqqutassiami 3.1-imi takuneqarsinnaapput

imalu imikkoortsitigaallutik:

- Nappaalanersuaqalersinnaanera (immikkoortut 1-2; nappaalanersuup tappiorannartuanik, nappaalanersuaqalersitsisinnaasumilluunniit virus-imik tuniluuttoqannginnera, uumasulli influenzaata tappiorannartuanik siornatigut siumorneqarsimanngitsumik uumasut akornanni tuniluuttoqarnera)
- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq (immikkoortut 3-5; tappiorannartup virus-ip siornatigut siumorneqarsimanngitsup tuniluullualersimanngitsulli inuit akornanni atugaanera - tappiorannartuq virus nappaalanersuaqalersitsisinnaasoq)
- Nappaalanersuaqarnera (immikkoortuq 6; annertuumik ataavartumillu tappiorannartumik virus-imik siornagut siumorneqarsimanngitsumik innuttaasuni tamaginni tuniluuttoqarnera – tappiorannartuq virus nappaalanersuaqalersitsisartuq).

Nappaalanersuup qaangiunnera (nappaalanersuaqalersinnaaneranut imm. 1-2-mut uternej).

¹ WHO global influenza preparedness plan. The role of WHO and recommendations for national measures before and during pandemics. WHO/CDS/CSR/GIP/2005.5. 2005

Najoqqutassiaq 3.1

WHO-p nappaalanersuarmik immikkoortiterinera. Nassuiaatit Kalaallit Nunaannilu pissutsit

Nappaatip immikkoortui	Kalaallit Nunaanni pissutsit
Nappaalanersuaqalersinnaanera	
<p>Imm. 1. Tappiorannartut influenzamik nappaateqalersitsisartut, siornatigut siumorneqarsimanngitsut, inuit akornanni atugaannginnerat. Influenzap tappiorannartua virus aaliangersimasumik sananeqaatilik, inunnilu nappaataasimasog, uumasuniissinnaavoq. Nappaat uumasuniippat, inuit akornanni tuniluussinnaanera nappaateqalersitsisinnaaneraluunniit anikitsuinnaavoq.</p>	<p>Influenzamik nappaalanersuaqalersinnaanera piviusumik tunngavissaqanngilaq. Pisarnertut ukiuunerani tappiorannartut virus-it siornatigut siumorneqareersimasat nappaateqalersitsisuullutik influenzamik nappaalasoqartarnera.</p>
<p>Imm. 2. Tappiorannartunik virus-inik influenzamik nappaateqalersitsisartunik sananeqaatimikkut immikkoortullinnik siornatigullu siumorneqarsimanngitsunik nassaartoqannginnera, taamaattorli tappiorannartup virus-ip sananeqaatimigut immikkoortullip influenzamik nappaateqalersitsisinnaasup, uumasut akornanni tuniluuttup, inunnit nappaatigineqalersinnaanera ulorianaateqanngaatsiarpoq.</p>	
Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq ('Pandemic alert period')	
<p>Imm. 3. Tappiorannartumik virus-imik siornagut siumorneqasimanngitsumik sananeqaammigut immikkoortullimmik patsiseqartumik inuit nappaateqarnerat, inummiilli inummut tunillaassuutinniginnera, qaqutiguinnarlu qanigisamik tunillaasinnaasarneq.</p>	<p>Sakkortuumik nappaateqalersitsisinnaassusilimmik, timmissat influenzaannik, uumasunit timmissanillu atugaasumik H5N1-imik patsiseqartumik, nunarsuaq tamakkerlugu nappaalanersuaqalersinnaanik sioranartorsiorneq, inuit ataasiakkaat tunillatsissimanerat, inummiilli inummut tunillaassimasinnaanerata uppersineqarsinnaannginnera. Kalaallit Nunaanni inunnit atugaanera, qularnanngitsumik nunanit timmissat nappaalaffiit timmissanillu napparsimansunik tunillatsissimasunilluunniit atugaqarsimasuninngaanniit tunillaassuuttuussaag.</p>
<p>Imm. 4. Eqimattanut annikitsunut annikitsumillu inummiit inummut tuniluuttoq siaruaaneralu sumiiffimmi aaliangersimaqqissaartumiittoq tamatuma tappiorannartup virus-ip inummiinnissaminut piukkunnarsarsimannginnera paasinarsisippaa.</p>	<p>Tappiorannartumik virus-imik siornatigut siumorneqarsimanngitsumik tunillatsissimanerup, kisiannili annikitsumik, soorlu ilaqtariinni ataasiakkaat tunillatsissimanerata, uppersineqarnera. Tappiorannartog virus Kalaallit Nunaanni nunaqavissut tikeraalluunniit akornanni nappaataasog paasineqarpat, nunatsinni inummiit inummut tunillaasogarsinnaassaag.</p>
<p>Imm. 5. Eqimattanut annertunerusunut tuniluunnera, inummiilli inummut tuniluunnerata sumiiffimmi annikitsumiinnera. Tamatuma tappiorannartup virus-ip inummi nappaateqalersitsisinnaanermut piukkunnarsarnera, sulili tamakkiisumik inummut nuussinnaanngikkallarnera (annertuumik nappaalanersuaqalersinnaaneranut sioranartorsiorneq).</p>	<p>Nappaatip inuit akornanni tuniluunnerata annertusinera, tuniluunnerulli sulil ilaqtariinni imminnullu qanittuniiginnarnera.</p>
Nappaalanersuaqarnera	
<p>Imm. 6. Nappaalanersuaqarnera: Annertusisumik ataavartumillu inuiaqatigiinni tamaginnut siaruarnera.</p>	<p>Inuiaqatigiinni tamakkiisumik nappaalanersuaqalernera, tunillatsinnerulli suminngaanneerata tamatigut erseqqissumik paasineq ajornarnera. Suminngaanniit tunillaassuunnerata erseqqissumik paasineqarsinnaannginnera nappaalanersuaqalersinnaanerata nalaanut assersuunneqarsinnaalluni.</p>
Nappaalanersuup qaangiunnera	
<p>Nappaalanersuaqalersinnaaneranut uteqqinneq.</p>	

4 Pilersaarusionerq tulleriiaarinerlu

4.1 Siunertaq

Inuiaqatigiit kalaallit sapinngisaaq tamaat nappaalanersuup kingunerisinnaasaanut sillimanissaat, nuna tamakkerlugu influenzamik nappaalanersuarmut upalungaarsimanissamik pilersaarusionerup siunertaraa.

4.2 Anguniakkat

Influenzamik nappaalanersuaqalersinnaaneranut nuna tamakkerlugu pilersaarummi anguniakkatut siunniussat ukuupput:

1. Nunatsinni nunarsuarmilu tamarmi Danmarkimi Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup (Sundhedsstyrelsen) kiisalu Statens Serum Institut-ip suleqatiginerisigut nappaatip influenzap atugaanerani nakkutilliinikkut, nappaalanersuaqalersinnaanerata sapinngisamik paasineqajaarnissaa.
2. Nappaalanersuup immikkoortuini siullerni, siaruaannissaa tunillatsissimasunik tunillatsissimasinnaasunillu ujartuinikkut, nakorsaanikkut, tunillatsissimasunik napparsimasunullu qanillattuisimasunik mattussigallarnikkut annikillissarnissaa.
3. Pitsaaliuinikkut, soorlu akiuussutissamik kapuinikkut, tappiorannartunullu virus-inut akiuussutissamik nakorsaasiinikkut, influenzamik nappaalanerup toqorarnerullu annikillilernissaat.
4. Iliuusissanut allanut ilanngullugit tappiorannartunut virus-inut akiuussutissamik atuisinnaanerup peqqinnissaqarfiullu sullissisinnaanerata qulakkeernerisigut, napparsimasut tamakkerlutik pitsaanerpaamik nakorsarneqarlutillu paaqqutarineqarsinnaanissaat.
5. Aaliangiisartunut, peqqinnisaqarfimmut innuttaasunullu, ersarissumik ataavartumillu, paasissutisiisarnissap qulakkeernissaa.

Imm. 1 nappaatip influenzap atugaanerani nalinginnaasumik nakkutilliinermut ilanngunneqassaaq. Imm. 4 peqqinnissaqarfiup nalinginnaasumik suliniutigeriigaanit tunngavimmigut allaassuteqanngilaq.

4.3 Nappaalanersuup immikkoortui iliuuseqarnissamullu siunniussat

Nappaalanersuup immikkoortuisa ilaanni sorlemiineq apeqqutaatillugu iliuuseriumaakkat aaliangerneqartassapput. Taamatuttaaq pingaarnertitatut iliuusissanik, immikkoortumi sumiinneq apeqqutaatillugu, tulleriiaarineqassaaq. Najoqqutassiimi 4.1-imi WHO-p nappaalanersuarmik immikkoortiterinera takutinneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni tulleriiaarineq imaattoq qinerneqarpoq:

1. Nappaalanersuaqalersinnaanerata nalaani nappaalanersuaqalerumaarsinnaaneranut upalungaarsimanissaaq pilersaarusionerikkut sillimmarternikkullu tulleriiaarinermi pingaarnertut inissinneqarpoq.
2. Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanermi tappiorannartup nappaateqalersitsisup virus-ip Kalaallit Nunaanni siaruaannissaa, tunillatsissimasunik tunillatsissimasinnaasunillu ujartuinikkut, nakorsaanikkut, tunillatsissimasunik napparsimasunullu qanillattuisimasunik mattussigallarnikkut annikillissarnissaa tulleriiaarinermi pingaarnertut inissisimavoq. Tunillaassuunnerup annikillisinneqarneragut nappaalanersuup immikkoortua siulleq sivitsorniarneqarpoq, taamaasillutik upalungaarsimatitat nappaalanersuaq akiorniarlugu iliuuseqarnissaminnut nukissaqarneroqqullugit.
3. Pitsaaliuineq nappaatillu kingunerluutaasa nakorsarneqarnerat aqutugalugit, Nappaalanersuup nalaani iliuusissanik tulleriiaarinermi, nappaalanersuup kingunerisaanik (nappaalassutaanera toqussutaasarneralu) annikillilerinissaa pingaarnertatut inissippoq, immikkut pingaartillugit nappaammik eqqortinnissaminut qaninnerusut (ulorianartorsiorlut). Inuiaqatigiinni tunillaassuunerup ima annertutiginissaa, allaat nappaalasunik immikkoortitsilluni mattussigallarneq nappaatip tunillaassuunnerani annikillisisinnaannginnera naatsorsuutigineqarpoq.

Najoqqutassiaq 4.1

Nappaalanersuup immikkoortui, Kalaallit Nunaannilu iliuseqarnissamut siunniussat

Nappaatip immikkoortui	Anguniakkatut siunniussat
Nappaalanersuaqalersinnaanera	
Imm. 1. Tappiorannartut influenzamik nappaateqalersitsisartut, siornatigut siumorneqarsimangitsut, inuit akornanni atugaannginnerat. Influenzap tappiorannartua virus aaliangersimasumik sananeqaatilik, inunnilu nappaataasimasooq, uumasuniissinnaavoq. Nappaat uumasuniippat, inuit akornanni tuniluussinnaanera nappaateqalersitsisinnaaneraluunniit annikitsuinnaavoq.	Nunarsuaq tamakkerlugu, nunap immikkoortuini, nunani ataasiakkaani nunallu immikkoortuisa immikkoortuini Influenzamik nappaalanersuaqalernissaanut upalungaarsimanerup anner-tusarnissaa.
Imm. 2. Tappiorannartunik virus-inik influenzamik nappaateqalersitsisartunik sananeqaatimikkut immikkoortutilinnik siornatigullu siumorneqarsimangitsunik nassaartoqannginnera, taamaattorli tappiorannartup virus-ip sananeqaatimigut immikkoortullip influenzamik nappaateqalersitsisinnasup, uumasut akornanni tuniluuttup, inunnit nappaatigineqalersinnaanera ulorianaateqanngaatsiarpoq.	Inunnut siaruaannissaata annikillisinniarnissaa, taaamaatumik naammattoorsigaanni tamatuma nalunaarutiginnissaa.
Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq (‘Pandemic alert period’)	
Imm. 3. Tappiorannartumik virus-imik siornagut siumorneqasimangitsumik sananeqaammigut immikkoortutilinnik patsiseqartumik inuit nappaateqarnerat, inummiilli inummut tunillaassuutinn-ginnera, qaqutiguinnarlu qanigisamik tunillaasin-naasarneq.	Tappiorannartup virus-ip suunerata piaartumik paasineqarnissaata qulakkeerneqarnera. Uumasumiit inummut tunillaannissaata pinaveersimatinnera. Tappiorannartup virus-ip siumoqqaarnerani siaruatsaaliornera.
Imm. 4. Eqimattanut annikitsunut annikitsumillu inummiit inummut tuniluuttoq siaruaaneralu sumiiffimmi aaliangersimaqqissaartumiittoq tamatuma tappiorannartup virus-ip inummiinnissaminut piukkunnarsarsimanginnera paasinarsisippaa.	Qitiutitat aaliangersimasut iluanni tappiorannartup virus-ip siumoqqaakkap suussusersinera imaluunniit iliuseqarnissaaq akuiusutissior-nissarlu piffissaqarfigiumallugit tuniluunnissaata kinguarsarnera.
Imm. 5. Eqimattanut annertunerusunut tuniluun-nera, inummiilli inummut tuniluunnerata sumiif-fimmi annikitsumiinnera. Tamatuma tappioran-nartup virus-ip inummi nappaateqalersitsisinnan-ermut piukkunnarsarnera, sulili tamakkiisumik inummut nuussinnaanngikkallarnera (annertuumik nappaalanersuaqalersinnaaneranut sooranartor-siorneq).	Tuniluunnerup killilersimaarnissaa, imaluunniit siaruaannissaata kinguarsarnissaa, nappaala-nersuaqalinnginnissaa, periarfissiissutillu atuut-silernissaannut piffissarsinissaaq anguniarlugit, iliuseqarnissap annertusinera.
Nappaalanersuaqarnera	
Imm. 6. Nappaalanersuaqarnera: Annertusisumik ataavartumillu inuiaqatigiinni tamaginnut siaru-arnera.	Nappaalanersuup sunniutaanik annikillilerineq

5 Influenzartunik tunillatsissimasinnaasunillu nakorsaaneq

Nappaammik influenzamik tunillatsissimanerup ilisarnaatai, tappiorannartunik virus-inik allanik patsiseqartumik anersaartuutitigut nappaatit ilisarnaataannit, allaassuteqangaanngillat. Pingaartunik meeqqani influenzap ilisarnaatai nappaatit ilisarnaataannit allanit immikkuullarissuuneq ajorput. Taamaattoq napparsimasut tunillatsissimasinnaasullu, nappaatip immikkoortuini assigiinngitsuni, nakorsarneqarnissaat tulleriarinissarlu pissutigalugit, nappaatit suunerisa nassuiaataat, inuillu influenzamik atupiluisinnaasut kikkunerisa paasinissaat, pingaaruteqarpoq. Tappiorannartup virus-ip sananeqaatimigut nutaangorluni siuliminit allaassutaa aallaavigalugu, nappaatit suussusaat nassuarneqartassapput.

Nappaatit suussusaasa nassuiaataat nappaalanersuullu immikkoortui, ilanngussami 5a-mi takuneqarsinnaasut, imminnut ataqtigiipput. Taakkununga ilaapput inuup timaata misissorneratigut nappaammik ilisarsineq, paasissutissanillu tunillatsissinnaasimanermut tunngassutilinnik pissarsineq, laboratoriamili misissuinerit tamatumani ilaatinneqanngillat. Nappaatip suussusaanik nassuiaatit virus-imut akiuussutissanik atuinissamut tunngaviusarnerat tamatumunga patsisaavoq. Virus-inut akiuussutissat nappaatip ilisarnaataasa takkuteqqaarneranniit piaarnerpaamik kingusinnerpaamillu nal. ak. 48-ut qaangiunneranni nakorsaasiunneqassaaq. Laboratoriami misissuinerit kinguarsaataangitsoorsinnaanngimmata, laboratoriami misissuinerit inernerit nappaatip suussusaanik nassuiaanermut ilaatinneqarneq ajorput.

Nappaatit suussusaasa nassuiaataanni napparsimasunillu passussinermi uku immikkoortinneqartarput:

- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanermi immikkoortoq 3, tappiorannartup virus-ip siornatigut siumorneqarsimanngitsup sananeqaatimigullu siuliminit allaassutillip tuniluullalersimanngitsulli inuit akornanni atugaanera.
- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanermi immikkoortut 3, 4, 5-ilu, tappiorannartup virus-ip siornatigut siumorneqarsimanngitsup sananeqaatimigullu siuliminit allaassutillip inuit akornanni tuniluunnera virus-illi inummiissinnaanermut sulii piukkunnarsarluarsimannginnera.
- Nappaalanersuaqarnera immikkoortoq 6, inuit akornanni nappaatip annertuumik tunillaassuunnera.

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanerup nalaani nakorsaaneq, immikkut ilisimasalinnit ingerlanneqartussaq, Dronning Ingridip Napparsimavissuani nakorsartittunut immikkoortortaqarfiata Peqqinnissakkullu Nakkutillisoqarfiup isumasioqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq. Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanerup nalaani inuit akornanni tunillaassuuttoqarnerani virus-ip tuniluunnera unitsinniarneqartarpoq napparsimasut unitsillugit immikkut inilerlugit allanut mattukkallarnerisigut. Nappaalanersuup nalaani virus-illu suunerata ilisimalereernerani, napparsimavimmut unitsitsisoqartariaqarpat, tamanna immikkoortuni aaliangersimasuni sumiifinni aqqissuussineq apeqqutaalluni, pisassaaq.

Immikkoortumi tulliuuttumi nappaalanersuup immikkoortuini tamani napparsimasunik tunillatsissimasinnaasunillu sullissineq. Najoqqutassiami suleriaatsimi aqquusaagassat nalunaarsorneri 5.1, 5.2, 5.3 aamma 5.4-mi takuneqarsinnaapput.

5.1 Influenzap immikkoortua 3. Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq inummiilli inummut tunillatsissimanerup takussutissartaqannginnera

5.1.1 Virus-imik siornatigut siumorneqarsimanngitsumik takkuttoqarsimaneranik pasitsaassinermi influenzamik naliliineq

Taamaattoqarsinnaanera pasitsaanneqarsinnaavoq inummi, sumiiffimmi virus-imik qulaani pineqartumik siumuiffiusinnaasumi, uumasunik timmissanilluunniit attugaqarsimanikkut tunillatsissimasinnaasumi (soorlu timmissat influenzaannik nappaatilimmik toqungasumilluunniit, timmiarussanik puulukinilluunniit attugaqarsimanikkut)–(ilanngussaq 5a).

- Nappaatip suususersiniarnerani, pisariaqarpallu misissugassanik tigusermi unititsinermilu, Dronning Ingridip Napparsimavissuani nakorsartittunut immikkoortotaqarfiata Peqqinnissakkullu Nakkutilliisoqarfiup, siunnersuinerat maleruarneqartariaqarpoq.
- Napparsimasup anersaartuutimigut aseruuttoornera sulii patsisissarsineqanngimmat, virus-illu inummit allamiit tunillaassimasinnaneranik ilisimasaqartoqanngimmat, nappaatinut quersornikkut qanimullu attortinnikkut tunillaassuuttartunut, soorlu nalinginnaasumik nualluuttoqarnerani qaratsalluunniit ameraasaagut aseruuttoortoqarnerani periutsit atorneqassapput.

5.1.2 Angerlarsimaffimmi nakorsarneqarneq

Uninnissaq pisariaqanngippat imaaliortoqassaaq:

- a. Misissugassamik tiguserneq: Iggissakkut qisummik vattimik nuulimmik tarnussinikkut, imaluunniit qisermik misissugassamik tigusermi piaarnerpaamik Dronning Ingridip Napparsimavissuani qitiusumik laboratoriamut nassiussineq (immikkoortoq 6).
- b. Nakorsaat oseltamivir (Tamiflu®) atorlugu Dronning Ingridip Napparsimavissuani nakorsartittunut immikkoortotaqarfik isumasioqqaarlugu nakorsartinneq (immikkoortoq 8).
- c. Napparsimasoq ajorunnaarnissaata tungaanut angerlarsimatiinnarneqassaaq. Ullut ta-makkiallugit peqqinnissaqarfimmuut qanoq issutsiminik paasititsiniarluni oqarasuaatikkut saaffiginnittarnissaanik ilitseruunneqassaaq. Tamanna pisinnaanngiippat taarsiullugu peqqinnissaqarfik napparsimasumut oqarasuaatikkut attaveqartassaaq. Napparsimasoq ajorsisutut misigiguni oqarasuaatikkut saaffiginninnissaanik ilisimatinnarneqassaaq.
- d. Peqqinnissaqarfiup oqarasuaatikkut Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfimmuut tunillatsissimasinnaasut nalunaarutigisassavai. Tunillatsissimasinnaasut nakorsarneqaratillu mattu-kallarneqassanngillat (ilanngussaq 5c, d aamma e). Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik timikkut misissuinerit laboratoriamilu misissukkat takutitaannik malinnaatinneqartuas-sapput.

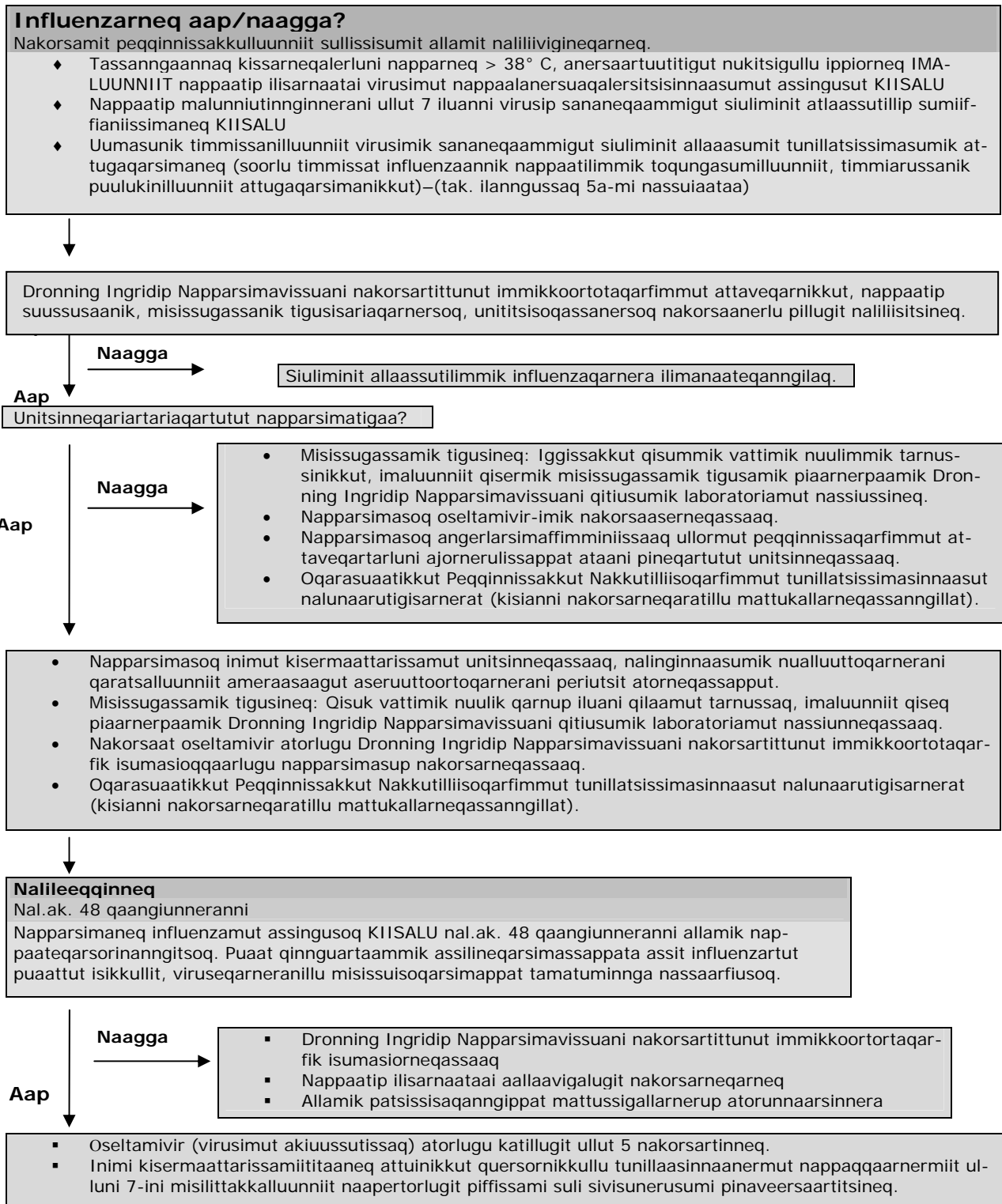
5.1.3 Unitsitaaneq

- a. Napparsimasoq inimut kisermaattarissamut inissinneqarsinnaavoq.
- b. Quersornikkut attortinnikkullu tunillaatsissinnaanermut iliuutaasartut assigalugit iliuuse-qarneq, tassalu qarnup assiaqutaanik atuineq, atisat qaagut kittelilernerneq, aqqqaserneq isillu serpatsaalinerat.
- c. Misissugassamik tiguserneq: Iggissakkut qisummik vattimik nuulimmik tarnussinikkut imaluunniit qisermik misissugassamik tigusermi piaarnerpaamik Dronning Ingridip Napparsimavissuani qitiusumik laboratoriamut nassiussineq (immikkoortoq 6).
- d. Nakorsaat oseltamivir taamaaqataaluunniit atorlugu Dronning Ingridip Napparsimavissuani nakorsartittunut immikkoortotaqarfik isumasioqqaarlugu nakorsartinneq.
- e. Peqqinnissaqarfiup oqarasuaatikkut Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfimmuut tunillatsissimasinnaasut nalunaarutigisassavai. Tunillatsissimasinnaasut nakorsarneqaratillu mat-tukkallarneqassanngillat (ilanngussaq 5c, d aamma e). Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik timikkut misissuinerit laboratoriamilu misissukkat takutitaannik malinnaatinneqar-tuassapput.
- f. Nappaat suususersineqarpat siusinnerpaamik ullut 7 qaangiuppata, imaluunniit virusi-mut sananeqaammigut nutaajusumut misilittagarilikkat aallaavigalugit piffissaliussaq qaangiuppata, mattussaagallarneq atorunnaarsinneqassaaq.

Napparsimasup nal.ak. 48 qaangiunneranni qanoq innera paasiniarneqaaqqissaaq. Nappaat allamik patsiseqarsorinangippat, puuaallu qinguartarneqarsimaneranni assit, napparsimanerlu influenzaatut ilisarnaateqarpat, nappaatip suussusaa taannaaginnassaaq. Tassunga taarsiullugu napparsimasoq nappaami ilisarnaatai naapertorlugit/nappaammik allamik nappaateqarnera, nakorsarneqassaaq mattussaagallanerlu, allanik patsisaasinnaasoqanngippat atorunnaassalluni.

Diagram 5.1: Napparsimasup aqusaartugassai–/Imm. 3. Nappaalanersuaqalersinnaeranut sillimaneq.

Inuit akornanni virusimik sananeqaammigut siuliminit allaasumit nappaateqartoqarnera, inummiilli inummut allamut tuniluunneranik takussutissaqarani, taamaallaat uumasuniit inunut.

5.2 Influenzap immikkoortui 3, 4 5-ilu nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq inummiillu inummut tunillaassuunnerata takussutissaqarnera

5.2.1 Sananeqaammigut allaassuteqartumik viruseqalersimaneranik pasitsaassinermi influenzap nalilersuiffiginera

Influenzarsorisaaq, (nappaatip ilisarnaataanik atuisoq tunillatsissimasinnaasorlu) influenzamik siornatigut nappaatigineqarsimanngitsumik nappaateqarsinnaneranut uppernarsaatissaqarnerasoq, (ilanngussaaq 5a) nakorsamit peqqinnissakkulluunniit sulisumit allamit naliliivigineqassaaq.

Virusip nutaap nappaalatitsisinnaassusia apeqqutaalluni, tunillaassuutinnginnissaalu siunertaralugu, napparsimasooq unitsitsillugu mattusimagallartariaqassaaq.

Nakorsaaq napparsimasup angerlarsimaffimmini uninngasinnaaneranut naliliisuussaaq.

Nakorsaaq nunaqarfimmi peqqissaasooq, peqqinnissamik siammarsaasooq, sundhedsassistenti imaluunniit nunaqarfimmi peqqinnissamik sullissisoq peqatigalugu naliliisariaqassaaq.

Pisariaqassappat Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarffik isumasiorneqarsinnaavoq.

Tunillatsissinnaaneranut navianartorsiorneq killilersimaarniarlugu, naliliineq ima pisassaaq:

- Sapinngisamik napparsimasup nammineq angerlarsimaffiani, imaluunniit nakorsiartarfimmi nakorsianut allanut akuliutsinngivillugu.

Napparsimasumik passusinermi napparsimasooq qanermut assiaquserneqassaaq, nakorsaaq/nakorsaanermilu suliallit allat kittelilerlutik aqqqaserlutillu isiminnut illersuusissapput FFP3-millu taaguutilimmik qanermikkut assiaquserlutik.

Pingaarnepaajuvoq quersornikkut attortinnikkullu tunillaassuinerup pinaveersaartinnissaa, tak. immikkoortoq 11.

5.2.2 Angerlarsimaffimmi nakorsartinneq

- a. Misissugassamik tigusineq: Iggissakkut qisummik vattimik nuulimmik tarnussinikkut, imaluunniit qisermik misissugassamik tigusamik piarnerpaamik Dronning Ingridip Napparsimavissuani qitiusumik laboratoriamut nassiussineq (immikkoortoq 6).
- b. Nakorsaat oseltamivir atorlugu nakorsartinneq (immikkoortoq 8).
- c. Napparsimasooq ajorunnaarnissaata tungaanut angerlarsimatiinnarneqassaaq. Ullut tamakkiallugit peqqinnissaqarfimmut qanoq issutsiminik paasititsiniarluni oqarasuaatik-kut saaffiginnittarnissaanik ilitsersuunneqassaaq. Tamanna pisinnaanngiippat taarsiul-lugu peqqinnissaqarfik napparsimasumut oqarasuaatik-kut attaveqartassaaq. Napparsi-masooq ajorsisutut misigiguni oqarasuaatik-kut saaffiginninnissaanik ilisimatinneqassaaq.
- d. Peqqinnissaqarfup oqarasuaatik-kut Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmut tunillatsissi-masinnaasut nalunaarutigisassavaai. Tunillatsissimasinnaasut nakorsarneqaratillu mat-tukallarneqassanngillat (ilanngussaaq 5c,d aamma e). Tunillatsissimasinnaanerup kin-gunerisaanik napparsimalersinnaanerut pinaveersaarniarlugu, nakorsaat oseltamivir atorlugu nakorsarneqassappat, mattunneqarallarsinnaanerallu naliliivigineqassaaq. Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfik timikkut misissuinerit laboratoriamilu misissukkat takutitaannik malinnaatinneqartuassapput.

5.2.3 Napparsimavimmut uninneq

- a. Napparsimasup qanerminut assiaqutsi atuinnaassavaa. Ambulanceni ingerlatsisut sulisullu allat angalaqataasut peqqinnissaqarfimmiittullu toqqaannartumik napparsimasunik pas-sussisut FFP3-nik taaguutilinnik qanermikkut assiaqutaqassapput, kitteliqarlutik, aqqqateqarlutik isiminnullu illersuuteqarlutik.
- b. Napparsimasooq mattusimagallarneqassaaq. Siusinnerpaamik ullut 7 qaangiuppata, imaluunniit virusimut sananeqaammigut nutaajusumut misilittagarilikkat aallaavigalugit piffissaliussaaq qaangiuppata, mattussaagallarneq atorunnaarsinneqassaaq.
- c. Misissugassamik tigusineq: Iggissakkut qisummik vattimik nuulimmik tarnussinikkut imaluunniit qisermik misissugassamik tigusamik piarnerpaamik Dronning Ingridip Napparsimavissuani qitiusumik laboratoriamut nassiussineq (immikkoortoq 6).
- d. Nakorsaat virusimut akiuussutissaaq oseltamivir taamaaqataaluunniit atorlugu nakorsar-tinneq.

- e. Peqqinnissaqarfiup oqarasuaatikkut Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfimmut tunillatsissimasinnaasut nalunaarutigisassavai. Tunillatsissimasinnaasut, tunillatsissimasinnaanerup kingunerisaanik napparsimalersinnaanerat pinaveersaarniarlugu, nakorsaat oseltamivir atorlugu nakorsarneqassapput, mattunneqarallarsinnaanerallu naliliivigineqassaaq. Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik timikkut misissuinerit laboratoriamilu misissukkat takuti-taannik malinnaatinneqartuassaaq.

Napparsimasup nal.ak 48 qaangiunneranni qanoq innera paasiniarneqaaqqissaaq. Nappaat allamik patsiseqarsorinangippat, PUUAALLU qinnguarterneqarsimaneranni assit, NAPPARSIMANERLU influenzatut ilisarnaateqarpata, nappaatip suussusaa taannaaginnassaaq. Taamaanngippat napparsimasooq nappaammi ilisarnaatai naapertorlugit/nappaammik allamik nappaateqarnera, nakorsarneqassaaq mattussaagallarnerlu, allanik patsisaasinnaasoqanngippat, atorunnaassalluni.

5.2.4 Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanerup nalaani influenzamik nappaalasinnaasut nunanit allaniit kalaallit nunaanni umiarsualivinnut timmi-sartoqafinnnulluunniit tikittut

Tunillaassuuttumik navianaatilimmillu nappaatilinnut kalaallit nunaanni umiarsualivinnut timmi-sartoqarfinnnulluunniit tikittunut. Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 20, 12. november 2001-imeersoq, tunillaassuuttumik nappaalasoqartillugu innuttaasunik sullissineq, atuuppoq. Kapitalip 4-aat nappaatit tunillaassuuttut nunamut maanga eqqunneqarnissaat akiorniarlugu iliuutsinut tunngassuteqarpoq, tassunga ilaliullugu susassaqaqatigiit akunnerminni suleqatigiinnissaannut (politiit, peqqinnissaqarfik, mittarfeqarfiit, umiarsualiveqarfiit peqqinnissakkullu Nakkutilliisoqarfik) isumaqatigiissusiortoqarlunilu maleruagas-siortoqarpoq (ilanngussaq 5e) Kalaallit Nunaanni umiarsualiviit umiarsuit takornariutit tikittagaat mittarfiillu nunanit allaniit timmisartunik miffigineqartartut pineqarput. Suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiami nunarsuaq tamakkerlugu influenzamik nappaalanersuaqarnerani tunillatsissimasut umiarsualivitsigut mittarfitsigullu tikikkumaartussat ilaatinneqassapput. Taamaasillutik nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanerup nalaani iliuusissatut aaliangersakkanut tapiliupput.

Najoqqutassiaq 5.2: Napparsimasup aqqusaartugassaa-Imm 3, 4, 5. Nappaalannersuaqalernissaanut sillimaneq.

Eqimattanut annikitsunut annikitsumillu inummiit inummut tuniluuttoq siaruaanneralu sumiiffimmi aaliangersimaqqissaartumiittoq tamatuma tappiorannartup virus-ip inummiinnissaminut piukkunnarsarsimannginnera paasinarsisippaa.

Influenzarneq aap/naagga?

Nakorsamit peqqinnissakkulluunniit sullissisumit allamik naliliivigineqarneq.

Sumiiffik: Sapinngisamik napparsimasup nammineq angerlarsimaffiani, imaluunniit nakorsiartarfimmi nakorsianut allanut akuliutsinngivillugu.

- ◆ Tassanngaannaq kissarneqalerluni napparneq > 38° C, anersaartuutitigut nukitsigullu ippiorneq IMA-LUUNNIIT nappaatip ilisarnaataai virusimut nappaalannersuaqalersitsinnaasumut assingusut KIISALU
- ◆ Nappaatip malunniutinnginnerani ullut 7 iluanni virusip sananeqaammigut siuliminit alaassutillip sumiiffianiis-simaneq KIISALU
- ◆ Uumasunik timmissanilluunniit virusimik sananeqaammigut siuliminit allaaasumit tunillatsissimasumik attugaqarsimaneq (soorlu timmissat influenzaannik nappaatilimmik toqungasumilluunniit, timmiarussanik puulukinilluunniit attugaqarsimanikkut) IMALUUNNIIT
- ◆ Influenzartunik qaninnguuisimaneq imaluunniit anersaartuutitigut imaannaanngitsumik nappaateqarneq/paasineqanngitsumik toqquteqarneq.

Dronning Ingridip Napparsimavissuani nakorsartittunut immikkoortotaqarfimmut attaveqarnikkut, nappaatip suussusaanik, misissugassanik tiguisariaqarnerneq, unititsisoqassanersaq nakorsaanerlu pillugit naliliisitsineq

Aap → Naagga → Siuliminit allaassutillimmik influenzaqarnera ilimanaateqanngilaq

Napparsimanini pissutigalugu, imaluunniit tunillaassuinnginnissaq anguniarlugu unitsittariaqarpa?

- Aap → Naagga →
- Misissugassamik tigusineq: Iggissakkut qisummik vattimik nuulimmik tarnussinikkut, imaluunniit qisermik misissugassamik tigusamik piaarnerpaamik Dronning Ingridip Napparsimavissuani qitiusumik laboratoriamut nassiussineq.
 - Napparsimasooq oseltamivir-imik nakorsaaserneqassaaq.
 - Napparsimasooq angerlarsimaffimminiissaaq ullormut peqqinnissaqarfimmut attaveqartarluni ajornerulissappat ataani pineqartutut unitsinneqassaaq.
 - Toqqaannartumik napparsimasumik passusinermi sulisut qanermikkut assiaqu-sissapput, kittelilerlutik aqqaserlutillu.
 - Oqarasuaatikkut Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmut tunillatsissimasinnaasut nalunaarutigisarnerat.
 - Tunillatsissimasinnaanerup kingunerisaanik napparsimalersinnaanerata pinaveersaarniarlugu nakorsarneqarneq mattunneqarallarsinnaanerullu Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfik suleqatigalugu naliliivigineqarnera.

- Napparsimasooq mattusimagallarneqassaaq qanermigullu assiaqutserneqarluni.
- Misissugassamik tigusineq: Iggissakkut qisummik vattimik nuulimmik tarnussinikkut imaluunniit qisermik misissugassamik tigusamik piaarnerpaamik Dronning Ingridip Napparsimavissuani qitiusumik laboratoriamut nassiussineq.
- Nakorsaat virusimut akiuussutissaq oseltamivir taamaaqataaluunniit atorlugu nakorsartinneq. Sulisullu toqqaannartumik napparsimasumik passussisut FFP3-nik taaguutilinnik qanermikkut assiaqutaqassapput, kittelilerlutik, aqqateqarlutik isiminnullu illersuuteqarlutik.
- Oqarasuaatikkut Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmut tunillatsissimasinnaasunik nalunaarutiginninneq.
- Tunillatsissimasinnaasut napparsimalersinnaanerata pinaveersaarniarlugu, nakorsaat oseltamivir atorlugu nakorsarneqarnerata, mattunneqarallarsinnaanerullu Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfik suleqatigalugu naliliivigineqarnera.

Nalilleeqqinneq nal.ak. 48 qaangiunneranni

Napparsimaneq influenzamut assingusooq KIISALU nal.ak. 48 qaangiunneranni allamik nappaateqarsorinanngitsoq. Puaat qinnguartaammik assilineqarsimassappata assit influenzartut puaattut isikkullit, viruseqarneranillu misissuisoqarsimappat tamatuminnnga nassaarfiusoq.

- Aap → Naagga →
- Allamik patsisissaqanngippat mattussaagallarsimanerup atorunnaarsinnera
 - Tunillatsissimasinnaasut pisinnaatitaaffiarallarsimanerata atorunnaarsinnera.

- Oseltamivir atorlugu katillugit ullut 5-it nakorsarneqarneq.
- Mattusimagallarneqarnerup napparsimaleqqaarnermiit siusinnerpaamik ullut 7 piffisalluunniit misillittakat najoqqutaralugit sivisunerup qaangiunnerani atorunnaarsinnera.

5.3 Influenzap immikkoortua 6. Nappaalanersuaqalerneq

5.3.1 Tappiorannartumik virusimik nutaamik patsiseqartumik influenzartoqalerneranik pasitsaassinermi, nappaatip naliliiviginera

Influenzamik nappaateqarnermut ilisarnaatit nakorsiarnissamullu toqqammavissat Peqqinnissak-kut Nakkutillisoqarfimmit toqqaannartumik peqqinnissakkut upalungaarsimatitanut inuiaqatigi-innullu nutaarsiassaqaqtitsivik USI, Namminersornerullutillu Oqartussat nittartagaat www.nanog.gl aamma www.pandemi.gl aviisillu atorlugit (kapitali 13) avammut nalunaa-rutigineqassapput.

Taamatuttaa q nappaammik eqqortissinnaanerusut kikkeuneri nassuiarneqassallutik.

Influenzamat assingusumik nappaatillit (38° C sinnerlugu kissarninilluni tassanngaannaq nap-parneq, nukittigut anniarneq anersaartuutitigullu nappaammut ilisarnaateqarneq) nappaammik eqqortianerusunut ilaanersut ilaannginnersulluunniit paasiniaavigineqassapput. Nappaammik eqqortianerusut taakkuupput allanit nappaammik kingunerlutitsisinnaanerusut toqumilluunniit kinguneqartitsisinnaasut.

Kikkut nappaammik atupiluisinnaanernik nassuiaat 5b-mi nalunaarsimavoq, taannalu uumas-susileeqqap tappiorannartup virusip siornatigut siurneqarsimanngitsup immikkoortaanut naleqqussarneqartuassaaq.

Napparsimasut nappaammik atupiluisinnaasut unitsinneqartariaqarneq virusimullu akiuussutis-samik nakorsarneqartariaqarneq nalilersinniarlugit, nakorsamut peqqinnisamilluunniit sulisumut allamut saaffiginnissapput.

Napparsimasut atupiluisinnaasunut ilaanngitsut nalinginnaasumik nakorsiartariaqanngillat an-gerlarsimmaannartariaqarlutilli.

5.3.2 Napparsimasut nappaammik atupiluisinnaasut (ilanngussaq 5b)

Napparsimasut atupiluisinnaasut nalilikkanut ilaasut nakorsaq peqqinnissamilluunniit sulialik alla oqarasuaatikkut saaffigissavaat. Influenzamat assingusumik nappaateqarneq suussuser-sineqarpat unitsitaanissaq naliliivigineqassaaq (anernikilliorneq nappaatilluunniit ulorianarner-anik ilisarnaatit allat, nappaatigeriikkap ajorsinera, inuttut atugassarititaasut qanoq innerat taamaaqataallu).

1. Unitsinneqartariaqannginneq:
 - a. Napparsimasoq nappaammik kingunerlutitsinngitsoq ajorunnaarnissami tun-gaanut angerlarsimassaaq. Ullormut peqqinnissaqarfimmut ajorsinermilu at-~~ta~~veqartarnissamik maleruagassinneqassaaq.
 - b. Oseltamivir atorlugu nakorsartinneq.
 - c. Peqqinnissakkut sullissisunik sapinngisaq tamaat illersuiniarnermi qarnup as-siaqutaa FFP3, kitteli, aaqqatit isinullu illersuutit sulisunit atorneqasinnaapput.
2. Unitsinneqartariaqarneq:
 - a. Napparsimasoq sumiiffimmi maleruagassat naapertorlugit unitsinneqarnermini mattunneqarallassaaq. Napparsimaviit napparsimasunik ataatsimut mattussisin-naanissaq sillimaaffigissavaat nappaalasut amerlaqisut unitsitaasinnaanissaat naatsorsuutigisariaqarmat (kapitali 12).
 - b. Napparsimasup qanerminut assiaqutsi atuinnassavaa. Ambulancinik ingerlatsisut sulisullu allat sapinngisaq tamaat imminut illersorniarunik, napparsimavinni unit-tunik passussinerminni napparsimasunillu qaninnguinerminni qanertik FFP3-mik assiaqutsissavaat, kittelilerlutik aqqqaserlutik isiminnullu illersuuserlutik.

Napparsimasoq nakorsamit takuneqassaaq misissorneqarlunilu tamannalu sioqqullugu mattusi-magallarneqassalluni.

1. Napparsimasoq influenzamat assingusumik *nappaateqarsorineqanngippat*, unitsinnagu immikkoortortamiluunniit influenzamik nappaatilinnit najorneqanngitsumi nakorsarneqas-saaq.
2. Napparsimasoq influenzamat assingusumik *nappaateqarsorineqarpat*:

- a. Napparsimasoq immikkoortillugu, maleruagassiat naapertorlugit, inimi kisermaattarissami imaluunniit napparsimasut amerlappata, ataatsimoorussami mattusimagallarneqassaaq. Mattusimagallarneqarneq sivikinnerpaamik ullut 7 qaangiunneranni, misilittakkalluunniit virusimut siornagut siuorneqarsimanngitsumut tunngasut naapertorlugit, piffissaq aaliangersagaq qaangiuppat atorunnaarsinneqassaaq.
- b. Virusimut akiuussutissaq Oseltamivir taamaaqataaluunniit atorlugu nakorsaaneq.
- c. Tamatuma saniatigut nappaatip ilisarnaatai aallaavigalugit nakorsaaaneq.

Napparsimasup nal.ak. 48 qaangiunneranni qanoq innera paasiniarneqaaqqissaaq. Nappaat allamik patsiseqarsorinanngippat, **PUALLU** qinnguartarneqarsimaneranni assit, **NAPPARSI-MANERLU** influenzatut ilisarnaateqarpata, nappaatip suussusaa taannaaginnassaaq. Taamaangippat napparsimasoq nappaammi ilisarnaatai naapertorlugit/nappaammik allamik nappaateqarnera, nakorsarneqassaaq mattussaagallarnerlu, allanik pasitsaasinnaasoqanngippat, atorunnaassalluni.

5.3.3 Napparsimasut nappaammik atupiluisinnaasunut ilaanngitsut

Napparsimasut influenzamut assingusumik nappaatillit nappaammilli atupiluisinnaasunut ilaanngitsut, nalinginnaasumik nakorsartariaqanngillat ajorunnaarnissamilli tungaanut ikinnerpaamik ulluni 5-ini meeqqat ulluni 10-ni angerlarsimaannassallutik.

Napparsimasut atupiluisinnaasunut ilaanngitsut nalinginnaasumik virusimut akiuussutissamik nakorsarneqassanngillat.

Apeqqutit suugaluit sumiiffimmi peqqinnissaqarfimmut saaffiginnissutigineqassapput.

Apeqqutit immikkut ittut inuup nammineq nappaataanut atupiluilersimanermulluunniit tunngasut, nakorsamut peqqinnissamilluunniit sullissisumut allamut oqarasuaatikkut saaffiginnissutigineqassapput.

Nakorsamit peqqinnissamilluunniit sullissisumit allamit nakorsartitsineq pisariaqarpat, sapinngisamik napparsimasup nammineq angerlarsimaffiani tamanna pisassaaq.

Unitsitaanissaq patsisissaqarpat:

- a. Napparsimasoq sumiiffimmi maleruagassiat naapertorlugit immikkoortillugu mattusimagallarneqassaaq.
- b. Napparsimasup qanerminut assiaqutsi atuinnassavaa. Ambulancinik ingerlatsisut sulisullu allat sapinngisaq tamaat imminut illersorniarunik, napparsimavinni unittunik passussinerminni napparsimasunillu qaninnguinerminni qanertik FFP3-mik assiaqutsissavaat, kittelilerlutik aqqaserlutik isiminnullu illersuuserlutik.
- c. Napparsimasoq immikkoortillugu, maleruagassiat naapertorlugit, inimi kisermaattarissami, imaluunniit napparsimasut amerlappata ataatsimoorussami mattusimagallarneqassaaq. Mattusimagallarneqarneq sivikinnerpaamik ullut 7 qaangiunneranni, misilittakkalluunniit virusimut siornagut siuorneqarsimanngitsumut tunngasut naapertorlugit, piffissaq aaliangersagaq qaangiuppat atorunnaarsinneqassaaq.
- d. Pisariaqarpat nakorsaammik Oseltamivir-imik assigisaanilluunniit virusimut akiuussutissamik nakorsarneqarneq.

Napparsimasup nal.ak 48 qaangiunneranni qanoq innera paasiniarneqaaqqissaaq. Nappaat allamik patsiseqarsorinanngippat, **PUALLU** qinnguartarneqarsimaneranni assit, **NAPPARSI-MANERLU** influenzatut ilisarnaateqarpata, nappaatip suussusaa taannaaginnassaaq. Taamaangippat napparsimasoq nappaammi ilisarnaatai naapertorlugit/nappaammik allamik nappaateqarnera, nakorsarneqassaaq mattussaagallarnerlu, allanik pasitsaasinnaasoqanngippat, atorunnaassalluni.

Najoqqutassiaq 5.3: Napparsimasup aqqusaartugassaai–Imm.6. Nappaalanersuaq.

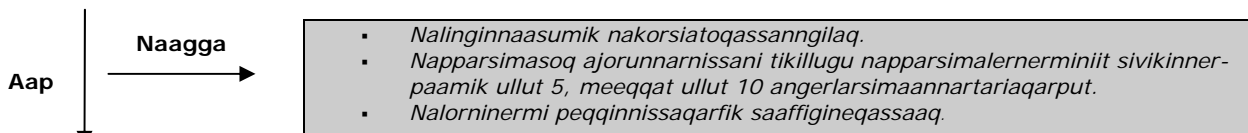
Influenzarneq aap/naagga?

Nakorsamit peqqinnissakkulluunniit sullissisumit allamit naliliivigineqarneq.

Tassanngaannaq kissarneqalerluni napparneq > 38° C, anersaartuutitigut nukitsigullu ippiorneq, IMALUUNNIIT nappaatip ilisarnaataai virusimut nappaalanersuaqalersitsisinnaasumut assingusut (Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfup nalunaarutigissavaa)

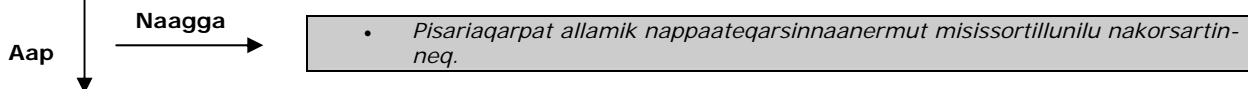
Nakorsiarneq aap/naagga?

- Napparsimasoq atupiluisinnaasunut ilaappat: Virusip nappaalanersuarmut patsisaasup suunera paasineqarpat suut tunngaviussanersut aaliangersarneqassaput.
- Sukkortuuva ataavartumilluunniit puammigut uummammigulluunniit nappaateqartuua?
- Inunnguutsiminik kingornaluunniit pigiliussaminik timimini akiuussutissiornera akornuteqarpa?
- Allanik ajorunnaarsinnaanngitsunik nappaateqarpa?
- 65 sinnerlugit ukioqarpa?

Oseltamivir atorlugu nakorsaanissamut inassuteqarnissaq unitsitaasariaqarnermullu naliliinissaq pillugit Peqqinnissaqarfik saaffigineqassaaq

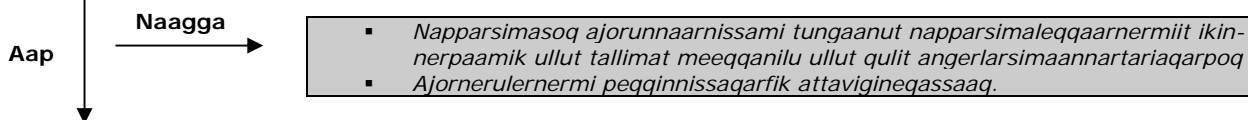
Nappaammut ilisarnaatit influenzatut ittumik nappaateqarnermut assinguppat?

Napparsimasoq Oseltamivir atorlugu nakorsarneqassaaq

Unitsinneqassava aap/naagga?

Napparsimasup qanoq indera naapertorlugu unitsittariaqarpa?

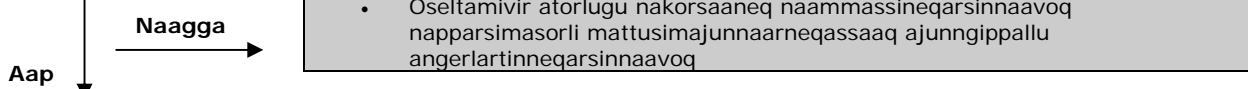

- Sumiiffimmi maleruagassat naapertorlugit napparsimavimmu unitsinneqassaaq. Nappaalasut amerlaqisut saaffiginninissaat naatsorsuutigisariaqarmat, ataatsimut mattussigallarnissaq napparsimaviit sillimaffigisariaqarpaat.
- Napparsimasoq Oseltamivir atorlugu nakorsarneqassaaq.
- Sulisut napparsimasunik toqqaannartumik qaninnguisut (angallassisut/ napparsimavinni sulisut) immi-nut illersuutiniq sumiiffiup maleruagassiaai naapertorlugit atuissapput.

Nalileeqinneq

nal.ak. 48 qaangiunneranni

Napparsimaneq influenzamut assingusooq, KIISALU nal.ak. 48 qaangiunneranni allamik nappaateqarsorinanngitsoq. Puaat qinguartaammik assilissat influenzartut puaattut isikkulli

- Nangillugu katillugit ulluni 5-ini Oseltamivir atorlugu nakorsartinneq.
- Mattusimagallarneqarnerup napparsimaleqqaarnermiit siusinnerpaamik ullut 7 piffisalluunniit misillittakkat najoqqutaralugit sivisunerup qaangiunnerani atorunnaarsinnera.

5.4 Tunillatsissimasinnaasunik nakorsaaneq

Tunillatsissimasinnaasooq tassaavoq inuk peqqisooq piffissap aaliangersimasup iluani influenzamik nappaatilimmik nappaatip ilisarnaataanik malussannginnerani, imaluunniit malussareernerani toqqaannartumik attaveqarsimasooq. Pineqartoq tunillatsikkuni napparsimalissaaq. Ilanngussaq 5d-mi tunillatsissimasinnaasut kikkuneru nassuiarneqarput.

5.4.1 Nappaalanersuaqalernissaanut sillimaneq

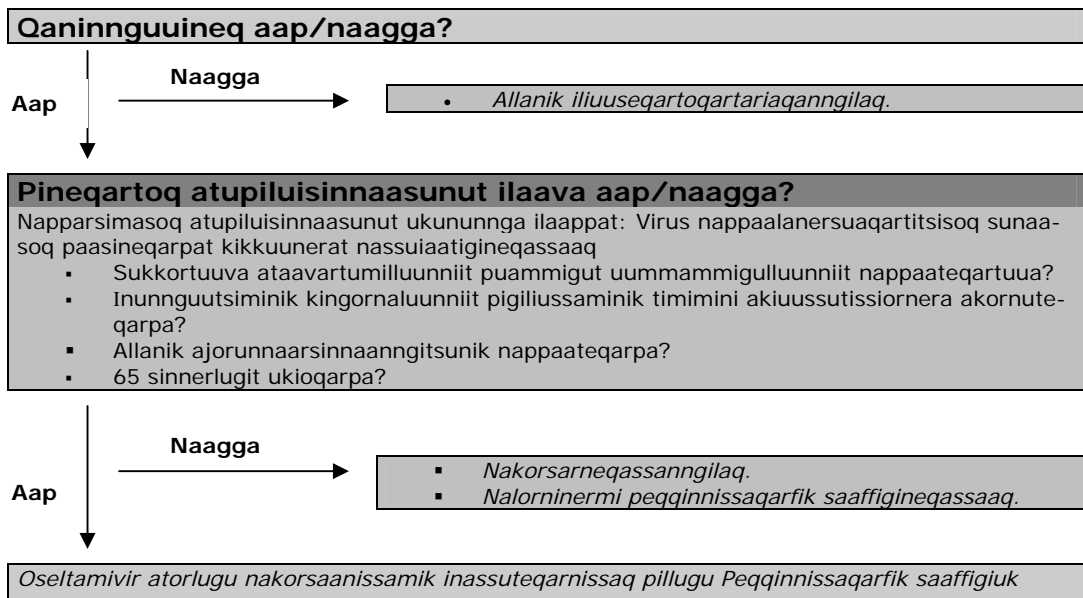
1. Uumassusileeqqamik tappiorannartumik (virus) siuliminit allaasumik patsiseqartumik nappaalasoqalernerani pasitsaassineq Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmut nalunaarutigineqarpat, napparsimasup qanigisai tamarmik aqqi, inuui inuullu normui tunillaasuminut kingullermik attaveqarsimanera, najugaata aqqa oqarasuaatillu ullormit tassanga ullullu 10-it tulliuttut attavigineqarfisinnaasaata normua nalunaarsorneqassapput.
Nalunaarsuineq Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup isumagisassaraa.
Peqqinnissaqarfiup paasissutissat pissarsiarinissaat akisussaaffigaa.
2. Timmisartukkut angalasut nalunaarsornerini issiaviisa normui, nunanilu allamiut kikkunerminnik uppernarsaataasa (passiisa) normui ilanngutissallugit pingaaruteqarpoq.
3. Nappaatip immikkoortuisa 3-ani inuit akornanni tunillaassuunneq takussutissaqanngitsoq, tunillatsissimasinnaasut nalunaarsorneqassapput, nakorsarneqassanngillat immikkoortikkallarnissaannillu iliuuseqartoqassanngilaq.
4. Nappaatip immikkoortuini 3,4, 5-imilu inuit akornanni tunillaassuunnerani, qanigisaasut tunillatsissimasinnaasut nappatsaaliniarlugit Oseltamivir atorlugu nakorsarneqartussat tassaapput influenzartumik nappannginneranit ulloq ataaseq sioqqullugu nappareerneranillu ullut 7 pallillugit napparsimasumik attaveqarsimasut.
Tunillatsissimasinnaasunik nakorsarneqarnissaq nakorsaatinillu pajunneqarnissaq pillugu Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfik isumaqatigalugu, peqqinnissaqarfik oqarasuaatikkut paasissutissiissaaq. Oseltamivir-imik nakorsartinneq piarnerpaamik aallartittariaqarpoq.
5. Tunillatsissimasinnaasut peqqinnissaqarfimmiit ullut 4-at tulliuttut kissarneqalerlutik, nukimminnik anniarlutik anersaartuutimikkullu ippiulissagaluarunik (influenzamat assingusumik nappaateqalerunik) oqarasuaatikkut nakorsamik peqqinnissaqarfimmi-luunniit sulisumik allamik attaveqarnissaannik ilisimatinneqassapput. Oqarasuaatip normua atorsinnaasaaq pissarsiarineqassaaq. Tunillatsissimasinnaasooq napparsimalerpat nappaalasutut nalilerlugu qarnata qilaavagut qisuk vattimik nuulik tagiullugu misissuiffigineqassaaq. Ullormut kissarneriorneq pissusissamisoorpoq. Qanimut attavigisimasat nunani allaniittut, nunap allap pineqartup peqqinnissaqarfia aqutigalugu ilisimatinneqassapput. Nunap allap peqqinnissaqarfia Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmit attavigineqassaaq.
6. Tunillatsissimasinnaasut napparsimasutut misigiunnaarnermiit ullut 4-at tikillugit angerlarsimaannaqqullugit kaammattorneqassapput (nammineq piumassutsimik angerlarsimaffimmi immikkoortitaaneq).
7. Tappiorannartoq nappaateqalersitsisoq virus siuliminit allaassuteqarnermigut sionatigut siumorneqarsimanngitsoq tunillaassujasuuppat, napparsimavimmi ininiluunniit katersuuffiusinnaasuni immikkoortitsigallartoqassaaq. Napparsimasutut misigiunnaarnermiit ullut unnuallu 4-at qaangiuppata, imaluunniit tunillatsiffiup nappaalanersuaqannginnera paasineqarpat, pineqartunut ataasiakkaanut atuuttumik immikkoortitaagallarneq atorunnaassaaq. Immikkoortitaagallartut ullormut 2-riarlutik kissarneriorneqartassapput influenzalersimasinnaanerallu alaatsinaallugu timikkut misissorneqartassapput. Tunillatsissimasinnaasunik Oseltamivir atorlugu nakorsaaneq immikkoortitsigallarfiusumit isumagineqassaaq.

5.4.2 Nappaalanersuaqarneq

Nappaalanersuaqarnerata nalaani tunillatsissimasinnaasoq influenzartumut qaninnguuisimagaluarluni napparsimanngilaq. Atupiluisinaasut akornanni tunillatsissimasinnaasunik nappatsaaliuinarneq pitsaaliuinerluunniit siunertaralugu, sivilunerusumik maleruagassiallu naapertorlugit nakorsaaneq pissusissamisoorinnaavoq.

Najoqqutassiaq 5.4: Nappaalanersuup nalaani tunillatsissimasinnaasunik nakorsaaneq.

Influenzartumik ullut kingullit 4-at iluanni qaninnguuisimasut, namminnerli nappaatip influenzap lisarnaataanut assingusogaratik.

6 Tappiorannartuleraluni nappaammik suussusersisarneq

Influenzartut kikkunerisa paasiniartarnerat pilersaarummi matumani ilannguaq 5a-mi nasuiarneqartumi, tappiorannartulerinermik pinnanni timikkulli misissuineramik tunillatsissimasinnaanermillu paasissutissanik tunngaveqarpoq. Tappiorannartulerinerulli pingaarutaa nakkutillii-nermiippoq, influenzamillu nappaateqarneq nappaateqannginnerluunniit aallaavigalugu mattusaaqallannerup atorunnaarsinnissaanut aaliangiinissamiippoq.

Misissuinerit pitsaanerpaamik angusaqarfiusinnaasut tassaapput qarnup iluani iggissakkut vattinik imusamik nuulimmik tarnussineq milluaanerluunniit. Vattimik imusamik nuulik tarnutereeraanni igalaaminermt virusip allanngutsaaliffissaanik imalimmut ikineqassaaq. Tappiutip qalipaata ameraasaa (conjunctiva) vattinik imusamik nuulimmik tarnussinikkut misissuiffiqineqassaaq tassani pineqarlutik influenzamik nappaatit aaliangersimasut (pingaartumik H7-mik taagu-tilik), imaluunniit timikkut misissortinnermi tappiutip qalipaata ameraasaagut aseruunnerup takuneqarsinnaanera (conjunktivitis).

Tappiorannartulerinermi influenzap tappiorannartuata virusip sananeqaammigut ilaminit avisaarnikkut imminut assilinermigut amerliartortinneratigut, PCR atorlugu misissuineq (virusip sananeqaammigut immikkuullarissusia (virus RNA) misissuileratoriaatsit timillu akiuussutissionneranut tunngatillugu misissuieriaatsit atorlugit nassaarinqarsinnaavoq. Misissuieriaatsit tamangajammik influeza A amma B immikkoortissinnaavaat, kisiannili influenza A-p virusiata (sananeqaatai H aamma N) immikkoorutaanik paasiniaaneq virusip ilaminit avissaarluni amerliartortitsinneratigut aamma/imaluunniit PCR atorlugu misissuinnikkut taamaallaat pisinnaavoq. Tappiorannartulerinermut tunngasortaa ilanngusaq 6a-miippoq.

Allaaserisami tulliuttumi, nappaammik suussusersiniartarnermi tappiorannartulerinerup atornerqarnissaanut iliuusissat eqqartorneqarput.

Nappaalanersuaqalersinaanera

1. Statens Serum Institut-imi tappiorannartulerinermik immikkoortortaqaarfik, influenzamik suussusersiniarmermi nuna tamakkerlugu toqqammavissaavoq.
2. Nalinginnaasumik misissuinerit nakkutilliinermullu atatillugu misissuinerit qitiusumik laboratoriamut Dronning Ingridip Napparsimavissuaniittumut nassiunneqassapput tamatumaa pisariaqassappat Statens Serum Instituttip tappiorannartulerinermut immikkoortortaqaarfianut ingerlateqqissavai. Influenza A-mik nassaarfiusut PCR atorlugu H1, H3, N1 aamma N2-nik misissuiffiqineqassapput. Influenza A-mik misissuinerimi H1N1 aamma H3N2-nik nassaarfiunngitsut kingornussaminnik sananeqaataat 8-ut tamarmik virus-ip siornagut siurneqarsimanninnera pissutigalugu immikkoortiterneqassapput. PCR atorlugu misissuinerit nal. ak. 2-5-it iluanni ingerlanneqassapput. Immikkoortiterinerit nalinginnaasumik ullualunnik sivisussuseqartartoq, nal. ak. 24-it atorlugit misissuisoqarsinnaavoq.
3. Timmissat influenzaannik nappaateqarneq pasitsaanneqarpat, PCR atorlugu virus influenza A-mit pinngorfeqarpat, immikkut PCR atorlugu H5-imik aamma H7-imik misissuiffiqineqassaaq.
4. Pisariaqassappat PCR atorlugu virusip sananeqaammigut siuliminit allaassutaai piaartumik misissorneqarsinnaapput.
5. Virusit ilaat sananeqaataat tunngavigalugit immikkoortiterlugit akiuussutissat ilisarnaataannik misissuiffiqineqartarput.
6. Statens Serum Institut-ip nappaammik influenzamik nakkutilliinermi atatillugu misissuinerit inernerit tamaasa virusillu immikkoortitani WHO-p toqqammaviusumik laboratoriaanut London-imiittumut nassiuttarppaai.

7. WHO-p nappaalanersuaqarnerani maleruagassiaata immikkoortuata aappaani, (nappaalanersuup tappiorannartuanik inuit akornanni tuniluuttoqannginnera, uumasulli influenzaata tappiorannartuata siornatigut siumorneqarsimanngitsup, uumasut akornanni tuniluuttup inunnut tunillaassinnaanerata, annertuumik ulorianaateqarnera) tappiorannartulerinermut immikkoortotaqarfiup PCR atorlugu influenzap tappiorannartuata suussusaa imikkoorutaalu nappaalanersuaqalernissaanut atugassatut piareerlugu misissuivigissavaa.

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq

1. Immikkoortumi matumani tulleriiaarinermi pingaernerutitassaq tassaavoq tunillaasuunnerup annikillisinniarnissaa anguniarlugu tunillatsissimasinnaasut tamaasa piaarnerpaamik kinaassusersinissaat. Taamaattumik nappaalanersuarmik tunillatsissimasinnaasut influenzap tappiorannartuata suussusaanik immikkoorutaanillu piaarnerpaamik misissuivigineqassapput.
2. Misissugassat qitiusumik laboratoriamut Dronning Ingridip Napparsimavissuaniittumut nassiunneqassapput sukumiinerusumillu misissuinnessaq pisariaqarpat qitiusumik laboratoria Statens Serum Institut-ip tappiorannartulerinermut immikkoortotaqarfimmu ingerlateqqiissaaq. Tappiorannartut virusit siuliminnit immikkoorutaannik paasiniaalluni misissuinerit Statens Serum Institut-ip tappiorannartulerinermut immikkoortotaqarfiani ingerlanneqartarput.
3. Misissugassat Statens Serum Institut-imi pinasuurtumik misissorneqartarput. Suussusersiuneq ilaminnillu immikkoortutaannik misissuinerit nappaalanersuaqalersinnaanerata nalaani allaaserisanisut PCR atorlugu ingerlanneqartarput.
4. Siuliani taaneqartumut peqatigitillugu nappaatit virusinik allanik patsiseqartut misissuivigineqarsinnaapput, soorlu makku: Respiratorisk (anersaartuutitigut) syncytial virus (A + B), parainfluenzavirus 1-3, adenovirus, coronavirus OC43, 229E og NL-63, rhinovirus kiisalu bocavirus.
5. Tappiorannartulerinermi misissuinerit allat arlalitsigut ilanngunnissaat pisariaqarpoq taakkununga ilaallutik aap tappiorannartoqalersimasinnaanerani misissuinerit, qisip tappiorannartuinik amerliartortitsinikkut allisitsiuserluni suussusersineq nakorsaasiinissamullu innersuussineq. Timikkut misissortinnermi paasisat apeqqutaassallutik misissuinerit allat aamma ingerlanneqarsinnaapput.
6. PCR atorlugu misissuinerit uppernarsarnissaannut nunarsuarlu tamakkerlugu oqartussaasunut nalunaarusiornissamut virus immikkoortillugulu tappiorannartuinik amerliartortitsinikkut allisitsiuserluni suussusersineqassaaq. Misissukkat nappaammik nassaarfusut tamarmik WHO-p toqqammaviusumik laboratooriaanut London-imiittumut ingerlatinneqartarput.

Nappaalanersuaqarnera

1. Tamatuma nalaani nappaatip malittareqqissaarnissaa soorlu virusip allanngornera nakorsaatinillu killinneqarsinnaaneranut tunngasut tulleriiaarinermi pingarnertut inissinnissaat pisariaqarpoq. Tunillatissimasinnaasut tamakkerlugit misissuivigisinnaanissaat ilimagineqarsinnaanngilaq. Tamanna pillugu Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik sukumiinerusunik maleruagassiissaaq.
2. Misissugassat nappaalanersuaqalersinnaneranut sillimanermisuulli pineqassapput.

7 Nakkutilliineq

Najoqqutassiaq 7.1-imi nappaalanersuup nalaani influenzamik nakkutilliinerup immikkoortui assigiinngitsuni takuneqarsinnaapput.

Ilanngussaq 7 a-mi ifluenzamik nakkutilliinermut tunngaviusut allaaserineqarput. Ilanngussaq 7b-mi najoqqutassiaq 7.1-imi immikkoortut sukumiinerusumik allaaserineqarput.

Najoqqutassiaq 7.1 Nappaalanersuup immikkoortuini nakkutilliineq

Nappaatip immikkoortui	Nakkutilliineq
Nappaalanersuaqalersinnaanera	
<p>Imm. 1. Tappiorannartut influenzamik nappaateqalersitsisartut, siornatigut siumorneqarsimanngitsut, inuit akornanni atugaannginnerat. Influenzap tappiorannartua virus aaliangersimasumik sananeqaatilik, inunnilu nappaataasimasoq, uumasuniissinnaavoq. Nappaat uumasuniippat, inuit akornanni tuniluussinnaanera nappaateqalersitsisinnaaneraluunniit annikitsuinnaavoq.</p>	<p>Nalinginnaasumik nakkutilliineq</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sillimaniarnermi nakkutilliineq
<p>Imm. 2. Tappiorannartunik virus-inik influenzamik nappaateqalersitsisartunik sananeqaatimikkut immikkoorutilinnik siornatigullu siumorneqarsimanngitsunik nassaartoqannginnera, taamaatorli tappiorannartup virus-ip sananeqaatimigut immikkoorutilip influenzamik nappaateqalersitsisinnaasup, uumasut akornanni tuniluuttup, inunnit nappaatigineqalersinnaanera uloria-naateqanngaatsiarpoq.</p>	
Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanerup	
<p>Imm. 3. Tappiorannartumik virus-imik siornagut siumorneqasimanngitsumik sananeqaammigut immikkoortutilimmik patsiseqartumik inuit nappaateqarnerat, inummiilli inummut tunillaassuutinninnera, qaqutigunnarlu qanigisamik tunillaasinnaasarneq.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sillimaniarnermi nakkutilliinerup annertusinera. Nappaallu suussusersiniarlugu misissugassanik nassiussineq. ▪ Napparsimasut ataasiakkaat virusimik siuliminit immikkoorutilimmik patsiseqartumik nappaatillit pinngitsoorani nalunaa-rutigisarnissaannut piumasaqaateqarnissamut isummerneq, kiisalu pineqartut kikkuunerinik nassuiaasiornissaq.
<p>Imm. 4. Eqimattanut annikitsunut annikitsumillu inummiit inummut tuniluuttoq siaruanneralu sumiiffimmi aaliangersimaqqissaartumiitqoq tamatuma tappiorannartup virus-ip inummiinnissaminut piukkunnarsarsimannginnera paasinarsisippaa.</p>	
<p>Imm. 5. Eqimattanut annertunerusunut tuniluunnera, inummiilli inummut tuniluunnerata sumiiffimmi annikitsumiinnera. Tamatuma tappiorannartup virus-ip inummi nappaateqalersitsisinnaanermut piukkunnarsarnera, sulili tamakkiisumik inummut nuusinnaanngikkallarnera (annertuumik nappaalanersuaqalersinnaaneranut sooranartorsiorneq).</p>	
Nappaalanersuaqarnera	
<p>Imm. 6. Nappaalanersuaqarnera: Annertusisumik ataavartumillu inuiaqatigiinni tamaginnut siaruarnera.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sillimaniarnermi nakkutilliinerup annertusinera.
Nappaalanersuup qaangiunnera	
<p>Nappaalanersuaqalersinnaaneranut uteqqinneq.</p>	<p>Nappaalanersuaqalersinnaaneranin nakkutilliinermut uteqqinneq.</p>

8 Tappiorannartumut (virus) akiuussutissat

Virusimut akiuussutissanik atuinissap tunngavigisaa, qinigassat assigiinngitsut atorneqarfissaallu ilangussami 8a-mi sukumiisumik nassuiarneqarput. Virusimut akiuussutissanik assigiaartumik paatsuugassaangitsumillu atuinissamut isumaqatigiittoqarsimanngimmat nunarsuaq tamakkerlugu tamatumunnga inassuteqanngilaq. Kalaallit Nunaanni atuuttussatut isumaqatigiissutaasut ilanngussaq 8b-mi allaaserineqarput. Allaaserisami tulliuuttumi virusimut akiuussutissat qanorpiaq atornissaat annertussusiliinissarluk allaaserineqarput.

8.1 Atorneqarfissaat

Tamatumalu aaliangiivigineqartarnera

1. Influenzartut (timikkut misissortinnerminni influenzap ilisarnaataanik nassaarfigineqartut ilanngussanilu 3a aamma 3b-mi allaaserineqartutut nappaammik tunillatsissimasinnaanermik ilisarnaatillit) oseltamivir atorlugu nakorsarneqassapput.
2. Qaninngoortigisimasat (ilanngussaq 5d) virusimik sananeqaammigut siuliminit allaasumik inuit akornanni tunillaassuuttoqarnera paasineqarpat, tunillatsissimasinnaasut nappatsaaliorniarlugit oseltamivir atorlugu nakorsarneqassapput.

Nappaalanersuaqarneq

1. Napparsimasat atupiluisinnaasutut nalilerneqarsimasat (tak. ilanngussaq 5a aamma 5b) influenzallu ilisarnaataanik atuisut, virusimut akiuussutissamik oseltamivir-imik nakorsarneqassapput.
2. Qaninngoortigisimasat atupiluisinnaasutut nalilerneqarsimasat (ilanngussaq 5d) taamaattorli influenzartutut napparsimanngitsut, tunillatsissimasinnaasutut nappatsaaliorniarlugit oseltamivir atorlugu nakorsarneqassapput.
3. Inuit napparsimavinni avataanilu peqqinnissamik sullissisut (ilanngussaq 10c-mi nassuiarneqartut) nappatsaaliorniarlugit oseltamivir atorlugu piffissami siviisuumi aallarniutugalugu sap ak. 6-ni nakorsartinnissaannik neqeroorfigineqassapput. Qallunaat nunaanni nunanilu allani virusimik nappaalanersuaqartitsisumik misilittakkat nakorsaatillu iluaqutaanera apeqqutaallutik nakorsaatit M2 hæmmere (assersuutigalugu Amantadin®) siviisuumik atortariaqakkanik taarsertariaqalissappata tamanna Peqqinnissakkut Nakkutiliisoqarfimmit nalunaarutigineqassaaq.

8.2 Nakorsaatiniq toqqaaneq annertussusiliinerlu

Nakorsaat M2 hæmmerit ilaat (soorlu Amantadin®) sillimmatitut peqqumaatigineqassaaq paasinarsippat virus nappaalanersuarmut patsisaasoq tamatuminnga nakorsaneqarsinnaasoq taannalu iluaqutigineqarsinaappat, soorlu oseltamivir-imut virus akiuussinaassuseqalersimappat. Pineqartut ataasiakkaat naliliivigisarnerisigut soorlu peqqinnissakkut sullissisunut piffissami siviisuumi nappatsaaliuinermit atorneqarsinnaapput.

Inersimasunut meeqqanullu ukioqalereersunut oseltamivir (imaluunniit Tamiflu®) *nakorsaatigineqarsinnaavoq, tunillatsissimasinnaanermi napaatsaaliuutaasinnaavoq, kiisalu siviisuumik nappatsaaliuutaasinnaalluni (illersuiniarnermi soorlu peqqinnissamik sullissisunik).*

Oseltamivir isartakkatut ataaseq 75 mg, aamma qajuusiatut imermut akuliussassatut 12 mg/ml pineqarsinnaavoq. Meeqqanut nakorsaat taamaallat qajuusiatut imiligassatut pineqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut nakorsaatip oseltamivir-ip sunniutaa (API, Oseltamivir-fosfat) immikkut imertaganngorlugu (15 mg/ml) napparsimasunit ataasiakkaanit pineqarsinnaasunngorlugu nakorsamit inassutigineqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni nakorsaatip oseltamivirip sunniutaata (API) isumannaatsumik atorineqarsinnaannginnera pissutigalugu, oseltamivir iisartakkatut imiligassatullu nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanermi nappaalanersuaqarneranilu atorineqassaaq

Najoqqutassiami 8.1-imi oseltamivir atorlugu nakorsaanermi, tunillatsissimasinnaasunik nappat-saaliuineri sivisuumillu nappat-saaliuineri annertussusiliinissaq takuneqarsinnaavoq.

Ilanngussaq 8b-mi nassuiaatigineqareersutut oseltamivir-imut M2 hæmmer (soorlu Amantadin®) arlaa iluaqutaassanngippat aappiunneqassaaq. Tamatumali imaasiiallaannaq atorinissaa pilersaarutaanngilaq, taamaattoqassappalli immikkut maleruagassiuussisoqassaaq.

Najoqqutassiaq 8.1 Annertussusiliineq, oseltamivir

Ukiui	Nakorsaat	Atorineqarfissaa	Annertussusiliineq
Inersimasut	Iisartakkat 75 mg	Nakorsaaneq Tunillatsissimasinnaanermi nappat-saaliuineq Sivisuumik nappat-saaliu- neq	75 mg x 2 ullut 5 75 mg x 1 ullut 7 75 mg x 1 sap. ak.6 *
Meeqqat <15 kg 15-23 kg 24-40 kg 40< kg	Imertagaq 12 mg/ml	Nakorsaaneq	30 mg x 2 ullut 5 45 mg x 2 ullut 5 60 mg x 2 ullut 5 75 mg x 2 ullut 5
Meeqqat <15 kg 15-23 kg 24-40 kg 40< kg	Imertagaq 12 mg/ml	Nappat-saaliuineq	30 mg x 1 ullut 10 45 mg x 1 ullut 10 60 mg x 1 ullut 10 75 mg x 1 ullut 10
* Tamatigit sap.-ak. 6-linni. Nappaalanersuaqarneranili misilittakkat aallaavigalugit piffissaq sivit-sorineqarsinnaavoq.			

Nakorsaatit virusimut akiuussitissat allat

Virusinut akiuussutissat nutaat ineriartortinneqarnerat ilutigalugu tamakku nappaalanersuaqarlerpat isumaliutersuutitut ilaatinneqarsinnaassapput.

8.3 Tappiorannartunut (virus) akiuussutissat atugaanerannut aqutsineq

Virusinut akiuussutissat Namminersornerullutik Oqartussanit pisiarinqartut nuna tamakkerlugu nakorsaaserivimmit sinerissamut tamarmut agguaneqassapput.

Napparsimasut angerlarsimaffimmini nakorsarneqartut tunillatsissimasinnaasullu atupiluisinnaasut, qulaani taaneqartut virusimut akiuussutissamik nakorsarneqartussanut ilaasut, nappaalanersuup immikkoortuini tamani mattussigallartarnikkut tunillaassuinnginnissaq siunertaasutut sunniuteqaluaqqullugu, nakorsaatissaminnik pajunneqartassapput.

Peqqinnissaqarfiup portørit peqqissaasulluunniit angerlarsimaffimmut orniguttartut aaqjissuus-sinerilluunniit allat aqqutigalugit nakorsaatit inussaminnut apuunnissaat akisussaaffigaa. Nappaalanersuup nalaani nakorsaatini aatsisartut peqqinnissakkut sullissisutut taamatullu sivisuumik virusimut akiuussutissamik nappat-saaliugassatut isigineqassapput (tak. imm. 8.2)

Nuna tamakkerlugu nakorsaaserivik virusinut akiuussutissamik qitiusumik peqqumaasivimmiit sinerissamut tamarmut nassiuuinermut aaqjissuus-sinerimullu tunngatillugu immikkut male-ruagassiuussaaq.

8.4 Tappiorannartunut (virus) akiuussutissamik pissamaateqarneq

Ilanngussaq 8c-mi takuneqarsinnaasutut Namminersornerullutik Oqartussat peqqumaatigisat koruunit miliuunit missasa nalinginut annerusiartuaartinnissaat innersuussutaavoq.

Aningaasat taakku innuttaasut 13%-iisa nakorsarneqarnerannik nappatsaalineqarnerannilluunniit naleqarput. Nakorsartinnermi (kikkut tamarmik oseltamivir-imik nakorsartissappata) innuttaasut 27%-iisa nakorsarneqarannik naleqarput.

8.5 Aningaasartuutitut tunngasut

Naalakkersuisut 800.000 koruuninik 2006-imi 2007-imi 2008-milu virusimut akiuussutissanik pisariaqartitsineq naapertorlugu peqqumaateqarnerup annertusiartuaartinnissaanut aningaasaliissuteqarput.

9 Antibiotika (uumassusileeqqanut tappiorannartunut bakterianut toqoraat)

Influenza bakterianik patsiseqartunik aseruuttoqalersitsinermik kingunerluuteqarajuppoq. Influenzamat kingunerluutaasartut bakterianik patsiseqartut navianarnersaraat puakktu nuammik nipititsineq akulikinersaralugulu meeqqani siullulernerneq, inersimasuni niaqqup saarnata sulluaraasigut aseruuttoorneq puaallu silaannalersorfiisigut aseruuttoorneq (bronkitis).

Kingunerluutit tamakku antibiotikamik atuinerulersitsissapput taamaammallu nappaalanersuaqarnerata nalaani aamma antibiotikanik atuinerup pisarnermit annertunerulernissaa naatsorsuutigisariaqarpoq, kiisalu antibiotikamik atuinerup annertuseriarnissaa, nappaalanersuaqalernissaanut sillimanerup nalaanili anersaartuutitigut ippiuutitik pillugit nakorsiat amerleriarnissaannik patsiseqartoq naatsorsuutigisariaqarportaaq.

Antibiotikat atornissaannut immikkut nassuiaateqarnissaq pisariaqassanngilaq, antibiotikat atornissaat nappaalanersuaqanngineranilu atornissaat allaassuteqqanngimmat.

Ilanngussaq 9a-mi nappaalanersuaqartillugu pisariaqartitatut missinngersuussaq sukumiisumik nassuiarneqarpoq (naatsorsuutit antibiotikanik naleqquttunik assersuusiaannaapput nakorsaaniissamullu innersuussutaanatik).

Maannamut pissutsit tunngavigalugit Kallallit Nunaanni antibiotikat naammattut peqqumaatigineqartut, influenzamillu nappaalanersuaqalissappat atoriataagassanik, kiisalu qaammatini pingasuni piffissamiluunniit sivisunerusumi nakorsaatit atorfissaminnut naleqquttut pigineqartut, naatsorsuutigineqarpoq.

Suliffeqarfinnut nakorsaatinik piniarnissaq, nappaalanersuaqarnerani antibiotikanik atuinerup nunani allanissaaq annertusinera pissutigalugu, ajornakusuulersinnaavoq. Kiisalu influenzamik nappaalanersuup nalaani miltbrandip tappiorannartortaanik toqunartunittoornermik (anthrax) imaluunniit streptokokkip tappiorannartuanik toqunartunittoornermik nappaalasoqalissappat immikkut ittumik antibiotikamik pisariaqartitsisoqalissaaq.

9.1 Nappaalanersuaqarnerup immikkoortuini pilersaarusionerq

Nappaalanersuaqalersinnaanerani:

- Nuna tamakkerlugu nakorsaatinullu tunngatillugu sillimmateqarnermi sanngeequtaasinnaasunik paasiniaaneq, antibiotikanillu nappaalanersuup nalaani atorfissaqartitsilernissap kingunerisinnaasaanik isumaliutersuuteqarneq.
- Antibiotikanik atuinerup, nappaalanersuaqalernerup immikkoortuini atuutilernissaanut, qitiusumik nakkutigeqqissaarneqalernissaa, nuna tamakkerlugu nakorsaataasiviup pia-reersaateqarfigissavaa.

Nappaalanersuaqalernissaanut sillimanermi nappaalanersuaqarneranilu:

- Nuna tamakkerlugu nakorsaataasivimmiit antibiotikamik atuneq qitiusumik nakkutigeqqissaarneqalissaaq.
- Pisariaqassappat nakorsaatinik agguuaaneq nuna tamakkerlugu nakorsaataasivimmit qitiusumik aqunneqalissaaq.

Taamaasillugu qulakkeerneqassaaq:

- Piaartumik aqquutillu nalinginnaasut atorlugit antibiotikanik agguuaassisinnaaneq.
- Sillimatissanik katersinerit pinngitsoortinnissaat.

10 Akiuussutissamik kapitinneq

10.1 Inflenzamut akiuussutissamik kapitinneq

Inflenzamut akiuussutissamik kapuisarneq, nappaalanermut tamatumalu nassatarisaanut kingunerluutinut, illersuutit pitsaanersaat. Eqqortumik piaartumik naammattumillu akiuussutissiorneq iluatsissinnaappat nappaalanersuaqalernissaanut aamma illersuutaalluarsinnaanera ilimanaateqarpoq.

Nalinginnaasumik nualluutip influenzap atugaanerani nappaammik atupiluuisinnaasunut akiuussutissamik kapitinneq Kalaallit Nunaanni innersuussutaavoq (utoqqasaanut, pualluutilinnut uummalluutilinnut, akiuussutissiorfimmikkut akornutilinnut il.il. ilanngussa 5b-mi taagorneqartutut).

Nualluutip influenzap atugaanerata nalaani akiuussutissaq atorineqartartoq protein-iuvoq influenzap tappiorannartuata qalipaaneersoq (split-vacciner), manninni kingunissalinni amerliartorterialugit formalin atorlugu toqutat. Akiuussutissiornermi influenzap tappiorannartuisa, tappiorannartumut nappaalatitsisumut illersuutaasussamut, sapinngsamik assingunissaa pingaaruteqarpoq. Nunarsuaq tamakkerlugu sillimaniarluni influenzap tappiorannartuinik nakkutilliinermi WHO ukiumut ataasiarluni februaari qaammat tappiorannartunik ataatsimoortunik piukkunnarnernik ukioq taanna akiuussutissiornermi ilanngunneqartarialinnik toqqaasarpoq.

Tamatuma kingorna qaammatit 6 missiliorlugit qaangiunneranni, aappaagumut ukiuunerani nualluummik influenzartoqarnissaanut illersuutaalluarsinnaasumik, akiuussutissiorortoqassaaq. Akulloqqutillunili tappiorannartumik nappaalanersuaqalersitsisumik takkuttoqassagaluarpas akiuussutissap tappiorannartumut takkuterlaamut illersuutaasinnaanissaa ilimagineqarsinnaanngilaq. Taamaammat aallaqqaataaniit virus nutaaq aallaavigalugu akiuussutissiorinissaaq pisariaqassaaq.

10.2 Nappaalanersuaqalersinnaaneranut/nappaalanersuarmut akiuussutissat

Nappaalanersuaqarnerani nappaalanersuaqalersinnaanerani nappaalanersuaqarneranilu akiuussutissat immikkoortinneqartariaqarput: Nappaalernersuaqalersinnaanerata nalaani tappiorannartut ataatsimoortut suut nalinginnaasumik nappaalatitsisuunissaat qularnaakkannersumik, influenzap ukiakkut takkunnissaa kikkullu akiuussutissamik kapineqarnermikkut iluaquserneqarsinnaanerunersut paasineqareersimasarput. Taamaasilluni nappaatip influenzap takkunnissaanut akiuussutissiorortoqarsinnaalersarpoq, nappaammillu atupiluuisinnaasut akiuussutissamik kapitinnissamut innersuunneqartarput.

Tamatuma akerlianik tappiorannartuq suna nappaalanersuaqalersitsissanersoq, qaqugu nappaalanersuaqalernissaa, kikkut eqqorneqarnerpaajussanersut taamaasillunilu kikkut akiuussutissap iluaquserluarsinnaanerunerai ilisimareerneq ajornarput.

Tappiorannartuq nappaalanersuaqalersitsisoq nutaajummat nappaalanersuaqalersinnaaneranut nalinginnaasumik akiuussutissat iluaqutaasinnaaneri naatsorsuutigineqarsinnaanngillat. Aallaqqaataaniit akiuussutissamik piffissamik aaliangersimasumik akunnilerlugu marloriarluni kapitinnikkut tamakkiisumik akiuussutissaqalernissaa anguneqarsinnaavoq. Ilanngussa 10a-mi takuneqarsinnaasutut akiuussutissiorinissamut qaammatit 6 missiliorlugit atortariaqarnerat, kiisalu akiuussutissamik sanaartornerup pisariaqartitsinermit annikinnerunissaa naatsosuutigisariaqarpoq.

Taamaammat nappaalanersuaqarnerani akiuussutissanik pissarsisinaanissaaq nalorninartulerujussuuvoq.

Taamaattorli nappaalanersuarmut nappaalanersuaqalersinnaaneranullu akiuussutissat influenzamik nappaalanersuup akiorniarnerani tamarmik pisariaqartinneqarput: Nappaalanersuaqarneranut akiuussutissap tappiorannartup aseruutitsinissaralua kingunerluutaalu pinngitsoortissinnaavai. Nappaalanersuaqalersinnaaneranut akiuussutissanut tunngatillugu antigen-imik nutaaliornissaraluumik pinngitsoortitsisinaanera

eqqarsaatigineqarsinnaavoq, ima paasillugu, tappiorannartup virusip sananeqaataasa inummi uumasumiluunniit akulerunnerannik, tassungalu atatillugu timmissat influenzaata tappiorannartuanik inuullu influenzaata tappiorannartuanik akiuussutissami akuusumik tunillatinnikkut, nutaanik influenzamik nappaateqalernera.

10.3 Nappaalanersuaqartillugu akiuussutissamik kapuinermi iliuusissatut siunniussa

Nappaalanersuaqalersinnaanera

- Nalinginnaasumik piffissami aaliangersimasumi akiuussutissamik kapuisarneq nappaammik atuipiluuisinnaasunut innersuussutaavoq.
- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut atatillugu suleqatigiissitaliap innersuussutaa naapertorlugu Peqqissutimut pisorta qarfiup Statens Serum Institut isumaqatigiissuteqarfigalugu Kalaallit Nunaata ukiumut 100.000 koruunit missinginut nappaalanersuaqalernissaanut akiuussutissaqarnissaa qulakeerneqarpoq.

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq

- H5N1-timmissat influenzaat Kalaallit Nunaanni innutaasunut nalinginnaasunut navianar-torsioritisingilaaq inuutissarsiutillit arlaannaasalluunniit akiuussutissamik kapitittariaqar-nerat pissusissamisoortutut nalilerneqanngilaq.
- Pissutsit allanngussagaluarpata innuttaasunik akiuussutissamik H5N1-imik nalinginna-sumillu influenzamut akiuussutissamik kapuinissaq periarfissaavoq.

Nappaalanersuaqarnera

- Nappaalanersuaqalerneranut akiuussutissaq pigineqarpat tunngaviatigut kikkunnulluun-niit neqeroorutaasinnaavoq aallaqqaammulli killilimmik tunniunneqarnissaa ilimanar-ne-ruvoq. Nappaalanersuaqalernissaanut sillimaniarnerup siunertaa ikorfartorniartulugu (kapi-tali 4) Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup innersuussutai maleruarlugit tulleriiaraluni akiuussutissamik kapuisoqassaaq. Innersuussinermi nappaalanersuup qanoq ulorianarti-ginera, inuiqatigiinnilu kikkut tunillatsinnissaminnut qaninnerunersut/sanngiinerusut apeqqutaassapput.
- Immikkoortunut ukununnga agguarlugit tulleriiarneqarsinnaapput (ilanngussaq 10b):
 - o Inuit atuipiluuisinnaasutut ilisimaneqartut (nalinginnaasumik inuit 9.500). Atui-piluuisinnaasut kikkuneri nassuiarneqassapput nappaalanersuup ilisarnaatai ilisimaneqalerpata tak. ilanngussaq 5b.
 - o Peqqinnissaqarfimmi sulisut, napparsimaviup iluani avataanilu (1.500).
 - o Ikorfartuillutik suleqataasut allat (1.000).

Katillugit inuit 12.000 (Innuttaasut 21 %-iisa missaat). Taakku 12.000-it sapaatit akunneri mar-luk allorlugit marloriarlutik influenzamik nappaalanersuarmut akiuussutissamik kapineqarnissaat ilimanarpoq.

- o Innuttaasut tamarmik

10.4 Akiuussutissap sumiitinnissaa agguanneqarneralu

Akiuussutissat Danmarkimi Statens Serum Institutimiit pisarineqassapput. Nuna tamakkerlugu nakorsaataasiviup qitusumik nillartaartitsivimmiitinnissaat isumagissavaa. Akiuussutissanik ka-puinissaq pilersaarusionereqareerpat agguanneqarnissaannut aaliangersimasumik maleruagas-siuisoqassaaq.

10.5 Akiuussutissat sananeqaataannik paasissutissat naalisakkat

EU-mi nalunaarsukkat nappaalanersuaqalersinnaaneranut akiuussutissat sananeqaataannik paasissutissat naalisakkat takuneqarsinnaapput Danskiteqarnermi aqutsisoqarfiata (Lægemedelstyrelsen) nittatagaani www.laegemiddelstyrelsen.dk.

10.6 Akiuussutissamik kapuisut

Influenzamat akiuussutissamik kapuisarneq ullumikkut peqqinnissaqarfimmit isumagineqarpoq. Pisarnertut 9.500-t pallillugit akiuussutissamik kapuisoqassappat ullumikkut periaaseq atorneqassaaq. Annertuumilli akiuussutissamik inuit arlalissuit, imaluunniit innuttaasut immikkoortuisa arlaannik piffissap sivikitsaq atorlugu kapuisoqassappat, sumiiffimmi ininik inunnik amerlasuunik kapuiffiusinnaasunik pilersitsinissaq tulluartsuussaaq. Ininik taamatunik pilersitsineq aqqisuussigallarneruvoq sumiiffimmi aaliangersimasumi piffisaaq sivikitsaq atorlugu innuttaasunik tamaginnik amerlanersaanilluunniit akiuussutissamik kapuiffiusinnaasut.

Inuttaasunik tamaginnik amerlanersaanilluunniit akiuussutissamik kapuinissaq, Peqqinnissak-kut Nakkutilliisoqarfiup, innersuussutaa naapertorlugu, naalakkersuisunit aaliangiivigineqassaaq. Sinerissami peqqissaaveqarfiit kommuunit suleqatigalugit kapuinissaq pilersaarusiortlugu tullerriiarissapput, tamatumunngalu atatillugu kikkut peqataanissaat init piukkunnarsinnaasut il.il. isumaliuutigissavaat.

10.7 Akiuussutissamik kapuinerneq kingunerluutinillu nalunaarsuineq

Influenzamik nappaalanersuarmut akiuussutissamik kapuinerup annertussusianik kingunerluutiginnaasaanillu naliliinissaq siunertarlugu inuit kikkuneri paasineqarsinaasumik nalunaarsuinnissaq pingaaruteqarpoq. Nappaalanersuaqarnerup nalaani peqqinnissakkut sullissisut kapuinerneq peqataasut, akiuussutissamik kapisatik tamaasa qitiusumik nalunaarsuiffimmut nalunaarutiginnissaat, Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup piumasaqaatiginnaavaa.

Nakorsaatitut akiuussutissanullu tamaginnut atuuttut, influenzamat akiuussutissamik kapuinerneq kingunerluutaasutut pasitsaassat tamarmik naalakkersuisunut nalunaarutigineqassapput.

10.8 Aningaasartuutitut tunngasut

Akiuussutissamik kapitinneq inunntut kapitinnissamat innersuunneqartunut akeqassanngilaq.

11 Eqqiluisaarneq imminullu illersorneq

Iliuserisinnaasat assigiinngitsut influenzamik tunillaassuinnginnissamut iluaqautasut tassaapput eqqiluisaarnermut imminullu illersornermut tunngasut.

Maannamut inuit akornanni quersornikkut qaninnnguinnikkullu influenza tunillaattarpoq, taamaatumik tunillatissinnaaneq pitsaaliorniarlugu eqqiluisaarnissap taakkununga sammitinneqassaaq. Pitsaaliuineq inimi kisermaattarissami mattussigallarnikkut pissaaq, qaneq assiaqutserneqassaaq, atisat qaatigut kitteli atineqassaaq, aqqatit isinullu illersuutit sulisut imminnut illersornissaannut atorneqassapput saniatigut immikkut maluginiagassatut taasariaqarlutik assaat asattarissaat. Eqqiaaneq uumassusileeqqanillu tappiorannartunik sukuluiaaneq (desinfektion) pingaaruteqarputaaq.

Kuseriarnernit silaannakkut ersugiuksanit sivisuumillu silaannermiissinnaasunit aamma tunillatittoqarsinnaavoq. Taama tunillatissinnaaneq annikillissinniarlugu sulisut qanermikkut assiaqut (FFP3) atorlugu imminnut illersussapput.

Napparsimasumit tunillaassuineq ingalasimaniarneqarsinnaavoq qarnata assiaquserneratigut (iniminit kisermaassaminut anillannermini), quersornermini tangajornerminilu kakkissarfinnik ataasiartakkanik atuinikkut assammilu asakulaarnerisigut.

Nalinginnasumik napparsimavinni, utoqqarnik paaqqinniffinni pisortat sulliviutaanni allanilu influenzartooqarfiusuni, imaluunniit tunillatissinnaasuni nappaalanersuup immikkoortuini tamani maleruagassiat naapertorlugit eqqiluisaarnissamut ileqqoreqqusaqanissaa aqutsisut pisussaaffigaat.

11.1 Assaat asannissaat

Peqqissaartumik assaat asannissaat sallinneqassaaq tamatumalu paasititsiniutiginnissaa nappaalanersuaqarnerup immikkoortuini tamani annertusineqartariaqassaaq. Sumiluunniit influenzap tappiorannartuanik tunillatissinnaasumi assaat eqqiluutsuutittuartaqarput. Nittartakkami www.ssi.dk-mi assaat asannissaannut atuortoq peqataatillugu paasissutissat sukumiisut pissarsiarineqarsinnaapput.

11.2 Nappaalanersuaqartillugu immikkut iliuitsit Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanermi imm. 3 – inuit akornanni tuniluuttoqanginnera

- Peqqinnissaqarfimmi sulisut allalu toqqaannartumik influenzamik siornagut siumorneqarsimanngitsumik nappaateqarsinnaasunik sullissisut, qanermikkut assiaqutsissapput, kittelilerlutik, aqqaserlutik isiminnullu illersuuserlutik (tak. kapitali 5).
- Influenzamik siornagut siumorneqanngitsumik tunillatissimasorisat mattusimagallannginnerminni qanermikkut assiaqutaqartinneqassapput.

Taamaasiorneq influenzamik nappaateqarnermi iliusersartakkanut nalinginnaasunut ilaavoq.

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanerup immikkoortui 3, 4 aamma 5 inuit akornanni tuniluuttoqarnera

- Peqqinnissaqarfimmi sulisut allalu toqqaannartumik influenzamik siornagut siumorneqarsimanngitsumik nappaateqarsinnaasunik sullissisut, FFP3-mik taaguutilimmik qanermikkut assiaqutsissapput, kittelilerlutik, aqqaserlutik isiminnullu illersuuserlutik (tak. kapitali 5).
- Influenzamik siornagut siumorneqanngitsumik tunillatissimasorisat mattusimagallannginnerminni qanermikkut assiaqutaqartinneqassapput.
- Tappiorannartup toqunartua sakkukitsaq paasineqarepat, Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup piumasaqaatit annikillissinnaavaai.

Nappaalanersuaqarnerani

- Nappaalanersuaqarnerani influenztartut tamakkerlugit imminut illersuutini atuiffiginis-saat piviusorsiornerussanngilaq.
- Taamaammat sumiiffinni ataasiakkaani eqqiluisaarnissamut maleruagassat atuutissap-put.

11.3 Tunillatsinnaveersaarnermut illersuutit

Qanermut assiaqutit (anersaartornermi illersuutit) FFP3-mik taaguutillit (europami tamarmi as-sigiiartumik isumannaallisaaneq naapertorlugu) annertunerpaamik bakterissanik virusinik alla-nillu tappiorannartunik silaannarmi kuseriarnertigut tunillatsinnissamut illersuutaapput, Qaner-mulli assiaqutit qaninnguukkanit kuseriarnernillu angisuunit tunillatsinnissamut taamaallaat iller-suutaallutik. Imminut illersuutissanut ataasiakkaanut tunngatillugu allaaserisat nittartakkami www.ssi.dk/sw4062.asp-mi takuneqarsinnapput.

Sulisut imminnut illerssuteqarnissaat tamakkunangalu peqarnissaq sulisitsisup akisussaaffigaa.

12 Tunillaannginnissaq anguniarlugu immikkoortitaaneq

12.1 Immikkoortitaanerup siunertaa

Nappaalanersuaqarnerup nalaani tunillaassuinissaq ingalassimaniarlugu napparsimasut tunillatsissimasinnaasullu immikkoortittariaqarlutilluunniit mattussaagallatariqassapput. Immikkoortitsinerup mattussigallarnerulluunniit napparsimasuniit peqqissunut (immikkoortitsineq) tunillatsissimasinnaasuniit sulili napparsimalersimanngitsuniit peqqissunut (mattussigallar-neq) tunillaassuinnginnissaq siunertaraa. Immikkoortitaaneq napparsimavimmi pisinnaavoq (inimi kisermaattarissami, imaluunniit influenzamik nappaatillit allat ataatsimoortillugit immikkoortitaaqatigalugit), imaluunniit immikkut nali-liinikkut angerlarsimaffimmi pisinnaalluni. Mattussaagallar-neq angerlarsimaffimmi, imaluunniit immikkut qitiusumik katersuuffimmi aqqissuunneqarsinnaavoq. Nappaat influenza inuit akornanni silaannakkut tunillaassuuttuummat tamatigullu napparsimavimmut uninnessaq pisariaqas-sanani immikkoortitaaneq mattussaagallarnerlu ataani nassuiaatigineqartutut pisinnaavoq.

12.2 Kikkut immikkoortinneqassappat?

Kapitali 5-imi influenzartunik tunillatissimasinnaasunillu nakorsaaneq immikkoortitsineq mattus-sigallarnerlu ilanngullugit allaaserineqarput. Tamatumani nappaalanersuaqalersinnaaneranut sil-limaneq nappaalanersuaqarneralu pineqarlutik.

Influenzartut

- Unitsittariaqanngitsut: Napparsimasooq ajorunnaarnissami tungaanut angerlarsimassaaq.
- Unitsittariallit: Napparsimavimmi ullut 7-it immikkoortitaaneq (inimi kisermaattarissami, imaluunniit kisermaattarissat amigar-pata ataatsimoorussami).

Tunillatsissimasinnaasut

- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq: Angerlarsimaffimmi ullut 4-at mattus-saagallar-neq, tappiorannartup virusip siuliminit allaassutillip inuit akornanni tunillaas-suunna paasineqarpat.
- Nappaalanersuaqarnera: mattussaagallartarneq atuutissanngilaq.

Ulluni 7-ni immikkoortitaaneq sivikillineqarsinnaavoq sivitsorneqarsinaallunilu, tamatumani apeq-qutaassalluni tappiorannartup virusip siuliminit allaasup misillitagaqarfiginera, assersuutigalugu meeqqat sivi-sunerusumik immikkoortitaasinnaapput, sivi-sussusissaallu Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmiit nalunaarutigineqassapput.

Tappiorannartup virusip nappaalanersuaqartitsisup qanoq ulorianartiginera apeqqutaaluni nam-mineq pi-massutsimik mattussagallar-neq angerlarsimaffimmi mattussaagallar-neq atuutinne-qassaaq. Virus sakkortuumik toqunartoqarpat napparsimaviit qitiusumilluunniit katersuuffiit ator-neqassapput - tamatumani nappaatit tunillaassuutut akiorniarlugit ili-uutit pillugit peqqus-sut atuutinneqarsinnaalluni. Influenzamik nappaalanersuaq (influenza sananeqaammigut siuli-minit allaassutillik) nappaatit tunillaassuutut pillugit peqqussummut maannangaaq ilanngute-reernissaa eqqarsaaataavoq.

Immikkulli ulorianartorsiornermi Naalakkersuisut Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup innersuus-sutaa naapertorlugu nappat influenza nappaatit tunillaassuuttut pillugit peqqussummut ilanngus-sinnaavaat.

12.3 Angerlarsimaneq angerlarsimaffimmi mattussaagallar-neq

Napparsimasup napparsimaner-mi nalaani angerlarsimaffimmi-inissinnaanera, angerlarsimaffim-milu mattusimaga-larnissaa, angerlarsimaffimmi imminut ikiorsinnaanermik, nakortikkiartorne-rata nakkutigeqqissaar-neqarsinnaanerani, atorsinnaasumillu oqarasuaateqarnerani, kiisalu ullormut ator-fissaqartitami-pissarsisinnaanerani toqqammaveqarpoq.

Angerlarsimanermi napparsimasoq/mattussaagallartoq illup iluani illullu silatinnguaniissinnaavoq innunnulli allanut qaningoorani.

Influenzamik napparsimasunik nakkutillineq sumiiffinni peqqinnissaqarfiup isumagissavaa (tak. kapitali 5). Napparsimasup ullormut kissarnersiortarnissaanik, oqarasuaatikkullu sumiiffinni ataasiakkaani maleruagassat naapertorlugit, attaveqartarnissaanik ilitserorneqassaaq, kiisalu pisariaqartitsineq naapertorlugu timikkut misissuinissat unititsisariaqalernerlu naliliivigineqartassapput.

Nappaalansuaqalersinnaaneranut sillimanermi, qanigisatut qaninngoorsimasatut tunillatsissimasinnaasutullu mattusaagallartut, sumiiffinni peqqinnissaqarfiup Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfik suleqatigalugu, malittarissavai. Taakku napparsimasumit attaveqarsimanermiit ullut 4-at qaangiunneranni kissarneqalersimagunik, nukimmikkut ippiorunik anersaartuutimikkullu ippigisaqarunik (influenzamat assingusumik napparsimagunik), imaluunniit nappaatip ilisarnaataanik allanik influenzamik nappaalansuarmut atatillugu nalunaarutigineqarumaartussanik (ilanngus-saq 5a) malussarunik, peqqinnissaqarfimmut saaffignissasut ilisimatineqassapput. Tunillatsissimasinnaasut nappaatip ilisarnaataanik malussalerpata, napparsimasutut naatsorsuunneqalissapput, taamaammallu qisummik vattinik imusanik nuulimmik iggiaasa ameraasaanut tagiullugu misissuiffigineqassapput. Dronning Ingridip Napparsimavissuata nakorsartittunut immikkoortoqarfiata siunnersuinera naapertorlugu misissugassat allat aaliangerneqassapput. Ullormut kissarnersiortarneq pissusissamisoorpoq. Qanigisat tunillatsissimasinnaasut nunani allaniittut nuna pineqartup peqqinnisaqarfia aqutigalugu Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmiit ilisimatineqassapput.

Kommuunit peqqissutsikkut upalungaarsimanissamut pilersaarumminnut ilanngullugit mattussigallarnermi pisariaqartitsineq naapertorlugu ikiorsiinissat pilersaarusiussavaat. Assersuutitut taaneqarsinnaapput nerisaqartitaaneq unnuiffissat il.il. Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup nerisassat pisariaqartitallu allat napparsimasup/mattussaagallartup matuata silarliup killinganut ilineqartarnissaat inassutigaa, taamaasillutik aatsisoq napparsimasorlu/tunillatsissimasinnaasorlu imminnut qaninnguussanngimmata. Illoqataasut tunillatsissimanngitsut napparsimasut/mattussaagallartut sinittarfeqatiginnginnerisigut tunillatsissinnaanertik annikillissinnaavaat.

12.4 Innunut allanut akuliunnissamut killilersuinerit allat

Inuttut inooqatigiinnikkut ataqatigiinnerup killilersimaarneratigut tunillaassuinaaveersaarneq allatigut periarfissaqarpoq. Tassani pineqarlutik atuarfiit meeqqeriviit sulliviillu matuneri, amerlasuunit katersuuffiusut, soorlu tusarnaartitsinerit, timersornikkut aqqqissuussinerit, ataatsimiinnerit assigisaasalu taamaatitinneri, kiisalu annertunerusumik akuliunnikkut, soorlu angallannerup unitsinneratigut mittarfiillu matunerisigut.

Akuliunnerilli taamaattut, assersuutigalugu atuarfiit meeqqeriviillu matunerisigut, angajoqqaat meeqqaminnik angerlarsimaffimmini paarsisariaqassappata, suliffeqarfiiit allat eqqorneqarnerisigut, inuiaqatigiittut aningaasaqarnikkullu annertuumik sunniteqassapput.

Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup iliuuseriniakkat pissusissamisoorneri ataavartumik nalilersussavai.

12.5 Napparsimavimmi immikkoortitaaneq

Nappaalansuaqalersinnaaneranut sillimanermi inuillu akornanni nappaatip tappiorannartuata siornatigut siumorneqarsimanngitsup tuniluuffiani, napparsimavimmut unittut sumiiffinni maleruagassat naapertorlugit uninngasunit allanit immikkoortinneqassapput. Nappaalansuup nalaani nappaalasoqarfioqisumi, unitsinneqarnissamut pisariaqartitsissut allanit immikkoortillugit ininut kisermaattarissanut, imaluunniit nappaalaaqatimik akornannut ataatsimoortillugit inissinneqassapput (kohorteisolation). Napparsimasut immikkut peruluutiminnik nakorsartariaqartut sumiiffinni pilersaarutitut ilaatinneqassapput.

Napparsimavimmi immikkoortillugu unitsitassamik angallassinermi, ajornanngippat ambulance-miit napparsimaviup initai allat aqqusaaqqaarnagit, immikkut inissiffissaanut ingerlannissaa pissusissamisuusaaq.

Unititsinissamat pisariaqartitsineq peqqinnissaqarfiup pisinnaasaanut naapertuukkunnaarpat, immikkoortortat illulluunniit piukkunnarsinnaasut tamakkiisumik influenzamik nappaalasunut atugassanngortinnerisigut, periarfissat annertusineqarsinnaapput.

Meeqqanut unitsillugit immikkoortikkallagassanut nakorsaanermut peqqissaanermullu tunngatillugu, pissutsit immikkut ittut atuutissapput. Tunngaviatigut nalinginnaasumik meeqqanik tunillannartunik nappaatilinnik unittoqartillugu (angajoqqavinillu) aqqissuussinerit nalinginnaasut malinneqassapput.

Meeqqat amerlasuut immikkoortitsivinnut immikkut ittunut unitsittariaqassappata, immikkut aqqissussisoqarsinnaavoq, Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik Dronning Ingridip Napparsimavissuanilu meeqqat nakorsaat tamatumingga isumasiorneqarsinnaapput.

Pilersaarusionermi atorneqarsinaasut nappaalasut uninngasullu amerlassusaannik missiliuussiat ilanngussaq 4a-mi takuneqarsinnaapput.

12.6 Qitiusumik immikkoortitsiviit

Influenzamik nappaalanersuup annertussusia pissusaalu apeqqutaallutik, qitiusumik mattussigallarfiusinaasunik pilersitsinissaq pisariaqarsinnaavoq. Tamanna peqqinnissaqarfiup kommuunit suleqatigalugit pisussaaffigaa.

13 Attaveqaqatigiinneq

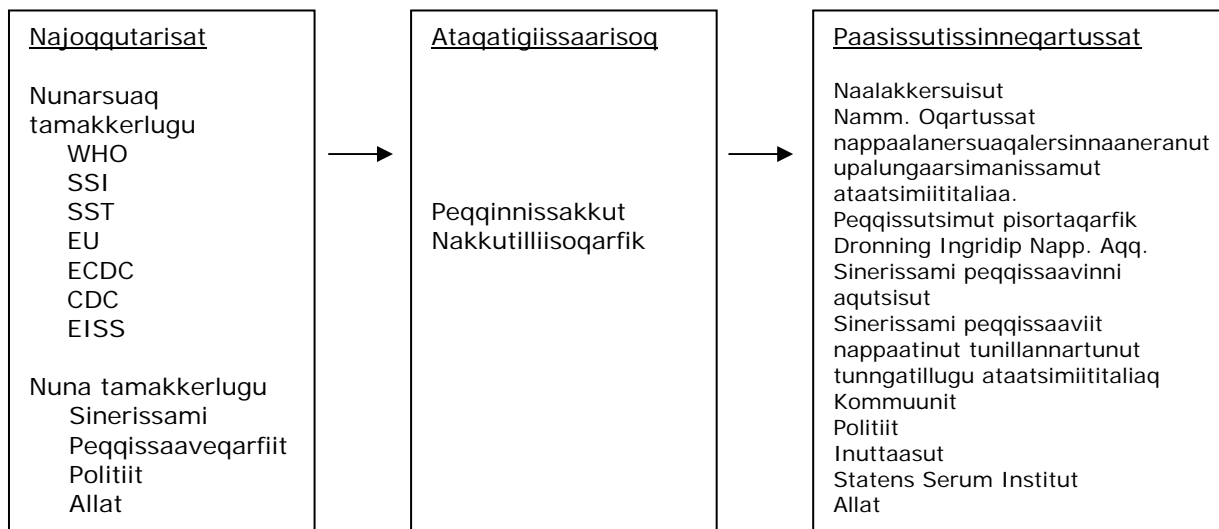
Nappaalanersuaqarnerani nappaalanersuaqalersinnaanerannullu sillimanagerup nalaanili, piffissaq eqqorlugu, ataavartumik paatsuugassaangitsumillu aaliangiisartunut, peqqinnissaqarfimmut inuiaqatigiinnullu paasissutissiisarnissaq annertuumik pisariaqartinneqassaaq. Paasissutissiisarnissaq taanna aaliangersimasumik aallaaveqarluni, ammasuulluni ajornanngitsumik pissarsiarineqarsinnaallunilu eqqortuussaaq. Tamatuma saniatigut paasissutissiineri iliussissat suuneri paatsuugassaajunnaarlugit pisumut sammitinneqassapput (nappaalanersuaqarneranut).

Aaliangiisartunik upalungaarsimanissamilu pisortaqaqarfinnik paasissutissiinissamut pitsaanerpaamik tunngavissiuussinissaq attaveqaqatigiinnerup siunertarpiaraa, taamatuttaaq peqqinnissakkut sullissisunik, tusagassiorfinnik innuttaasunillu nappaat influenza iliussissallu naleqquttut pillugit paasissutissiinissaq. Attaveqaqatigiinnerup pilersaarusiortermeri siunniussat tulleriiaarinerillu kapitali 4-ami taakkartukkat ikorfartueqataaffigissavai.

13.1 Attaveqaqatigiinnermi akisussaasut

Nappaalanersuup immikkoortuini tamani nalinginnaasumik attaveqaqatigiinnermut Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik qulangiisumik akisusaaffeqarpoq. Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik nappaalanersuaqarneranut tunngatillugu nunanit allanit Kalaallillu Nunaanni tunillatsissimasinnaasut pillugit paasissutissanik tigooraasuullunilu katersisuussaaq, aaliangiisartunullu il.il. (assersuusialq 13.1) najoqqutassanik paasissutissanillu nalunaaruteqartassaaq. Annertuumik nappaalanersuaqalissappat ataveqaqatigiittarnermi Namminersornerullutik Oqartussat tunillaassuuttunik nappaalanersuaqalersinnaaneranut ataatsimiititaliaanit akisussaafik tiguneqassaaq.

Assersuusialq 13.1 Nappaalanersuaqarnerata immikkoortuini paasissutissat ingerlaarfii.

13.2 Tamanut tusarliukkumasat pingaernerit

1. Nappaatip influenzap oqaluttuassartaa (ilisarnaatai, tunillatsinnermiit napparsimalernej, tunillaassuuttarnera, sivirususia kingunerluutaalu).
2. Kikkut tunillatsinissamut qaninneruppat kikkullu nappaammik atupiluuisinnaappat.
3. Kalaallit Nunaanni nunanilu allani inissisimaneq – qassit tunillatsissimappat, sumi qangalu.

4. Iliuussissat nakorsaasinnaanerillu (immikkoortitsineq, mattussigallarneq, akiuussutissamik kapuineq, virusimut akiuussutissamik antibiotikamillu nakorsaasiineq).
5. Paasissutissanik sukumiinerusunik qanoq isilluni pissarsisinnaaneq apequtissaqaraannilu kina saaffigineqarsinnaasoq.

13.3 Inuiaqatigiinnut

13.3.1 Tusarliiviginiakkat

Innuttaasut tamaasa – tunillatsinnissamut qaninnerusut immikkut ittumik nakorsartinnis-saq/pinaveersaartitsinissaq pillugu paasitineqarnissaat pingaernerutilugu.

13.3.2 Tusarliunniakkat immikkut ittut

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq

1. Kikkut tunillatsereersimasinnaappat.
2. Kikkut napparsimasimasunik qaninnnguinnikkut tunillatissimasimasinnaappat.
3. Tunillatereersimasinnaasut tunillatsissimasinnaasullu qanoq iliussappat peqqinnissaqarfik qanoq iliuseqarniarpa.

Nappaalanersuaqarnera - qulaani taakkartukkat saniatigut

1. Kikkut tunillatsinnissaminut qaninneruppat.
2. Qanoq iliornikut tunillatsinnaveersaartoqarsinnaanera.
3. Influenzamik nappaateqarneq tunillatsiasuunngitsunit atupiloorneqarneq ajormat nakorsartinnissamut pisariaqartitsineq tunillatsiasuniit allaanerummat.
4. Nakorsaariaatsit tamarmik (akiuussutissamik kapuineq, virusimut akiuussutissanik antibiotikamillu nakorsaasiineq) atorneqarfissaat, atorsinnaanerannut killiliussat kingunerluutilu aaliangersimmamata.
5. Tunillatsiasunut/atupiluuisinnaasunut:
 - a. Nappaatip influenzap ilisarnaataanik malussartut, imaluunniit qanigisaminnit napparsimasunit tunillatsissimasinnaasut nakorsartinnissartik/unitsitaanissartil-lu (unniit) pillugu Peqqinnissaqarfik attavigissagaat.
 - b. Virusimut akiuussutissanik nakorsarneqartariaqarnissaat.
 - c. Nakorsaaitit qanoq ilillugit tunniunneqarnissaat.
6. Tunillatsiasuunngitsunut:
 - a. Influenzamik napparsimanerup nalaani angerlarsimaannarnissaat.
 - b. Oqarasuaatikkut apequtit nalinginnaasut, immikkut ittut atupiluinerluunniit pil-lugit peqqinnissaqarfimmu attaveqartarnissaat.
 - c. Ilisarnaatit suut nappaammik atupiluinermut unitsitaasariaqarnermullu takussu-tissaanersut.
 - d. Tunngaviumik nakorsaatigalugit pitsaaliuinerluunniit siunertaralugu virusimut akiuussutissanik nakorsarneqassanngitsut.

13.3.3 Attaveqatigiinnermi aqutissat

Tusagassiuitit

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimmarternermi (pisariaqarpallu siusinnerusukku) Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik nalilersuereernikkut tusagasiuitit aallartitaannik ataatsimiisitsisassaaq (ilannugussaq 13a). Attavigeqqaartagassaassaaq Peqqinnissakkut Nakkutilliisuutitaq allaffisornermilu pisortaq. Immikkut ilisimasallit tusagasiuutinut oqaaseqartartussat aqqi allattonneqassapput (ilannugussaq 13a).

Nittartakkat

Innuttaasunut paasissutissiinnermi salliulluni inissisimassaaq nuna tamakkerlugu nittartagaq paasissutissanik maleruagassanillu nutartertuakkanik imalik ateqartoq: www.pandemi.gl. Nittartak-kap sumiiffissaa inniminneneqareerpoq nittartagarlu pilersinneqassalluni kingusinnerpaamik nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimmarternerup aallaqqaataani. Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik nittartakkamut akisussaasuussaaq. Namminersornerullutik Oqartussat nittartagaatigut www.nanog.gl paasissutissat naleqquttut aamma saqqummiunneqartassapput.

Nittartakkanut naleqquttunut allanut innersuussisoqartassaaq:

www.sst.dk

www.ssi.dk

www.fugleinfluenza.com

www.cdc.gov

www.who.int

Paasissutissat paasiuminartunngorlugit nittartakkakut pissarsiarineqarsinnaassapput taamaasil-lutik napparsimasunut paasissutissatut assilineri tunniunneqarsinnaanngorlugit, imaluunniit nap-parsimasunit pissarsiarisinnaanngorlugit.

USI - Nutaarsiassat

Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup paasissutisiinermi nutaarsiassanik tusagassiiffittut 'USI' qarasaasiaq atorlugu saqqummersittarpaa. Pissarsiarisarnissaanut nalunaarneq akeqanngi-laq tamannalu pisinnaavoq Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup nittartagaatigut Namminer-sornerullutik Oqartussat nittartagaata www.nanoq.gl ataani inissisimasooq aqqutigalugu. Nutaar-siassanik tusarliivik taanna nappaalanersuaqarnerani paasissutissanik nutartertuakkanik piaar-tumik pissarsiviusinnaassaaq.

Toqqaannartumik attaveqaat

Nappaalanersuup nalaani toqqaannartumik attaveqaammik peqqinnissamik suliaqartunik innut-taasut apeqqutannut akissuteqarsinnaasunik inuttalikkamik (nakorsat, peqqissaasut) piler-sitsinissaq isumaliutigineqarsinnaavoq. Attaveqaat sivikinnerpaamik nal. 8-miit 22-imut ullor-luunniit unnuarlu tamaat ammasassaaq. Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfiup pisariaqartitsineq toqqaannartumillu attaveqalernissaaq isumagissallugu.

Attaveqaatit allat

Nappaalanersuup qanoq ingerlanera apeqqutaalluni ilimasaarutini immikkut ittunik nittartak-katigut qarasaasiakkut atuisunut allakkiatigut SMS-inillu (aningarsartuutaanngitsunik) nalunaa-roteqartarnissamut Tele Greenland isumaqatigiissusiorfigineqarsinnaavoq.

13.4 Aaliangiisartunut, peqqinnissamik suliaqartunut ikorfartueqataasunullu

13.4.1 Tusarliiviginiakkat

- Kommuunit
 - o Utoqqaat angerlarsimaffii
 - o Meeqqeriviit atuarfiillu
- Kommuunit ingerlatsivii
 - o Kommuunit Kattuffiat
- Sinerissami peqqissaaviit
 - o Peqqinnissamik suliallit
 - o Angerlarsimaffinni peqqissaasut
 - o Meeraaqqerisut
- Dronning Ingridip Napparsimavissuani aqutsisut
- Sinerissami peqqissaaveqarfinnik aqutsisut
- Peqqissaaveqarfiit ataasiakkat aqutsisui
- Qullersaqarfik
 - o Naalackersuisut
 - o Peqqissutsimut pisortaqarfik
- Ikorfartueqataasut
 - o Politiit
 - o Qatserisartut

13.4.2 Oqaatiginiakkat immikkut ittut

Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimaneq

1. Influezamik nappaatillit tunillatsissimasinnaasullu kikkunerisa nassuiarneqarnerat.
2. Influenzartunut iliuusissat (napparsimasut unittut angerlartullu, nakorsaaneq, immik-koortitsinerlu).

3. Peqqinnissamik sulialinnut napparsimasunik toqqaannartumik sullissisunut iliuusissat (imminut illersuutit, nakorsaaitit il.il.).
4. Suleqataasut taakkulu sulianut agguataarneri.

Nappaalanersuaqarnerani

1. Tunillatsiasut/atupiluuisinnaasut kikkunerisa nassuiaateqarfiginerat.
2. Nalinginnaasumik napparsimasunut tunillatsiasunut/atupiluuisinnaasunullu iliuusissat.
3. Suleqataasut taakkulu sulianut agguataarneri.

13.4.3 Attaveqaqatigiinnermi aqutissat

Iilitsersuutit

Paasissutissinneqarnissamut pisariaqartitsineq kinaassuseq apeqqutaalluni assigiinngilaq (aaliangiisartut, peqqinnissakkut sullissisut il. il.) taamaammat suliassat agguataarneqarneranni inis-sisimaneq akisussaaffiillu sukumiisunik malittarisassiuunneqassapput. Tamatumunngalu pisis-saaffik Peqqinnissakkut Nakkutillisoqarfimmiippoq.

Nittartakkat

Nittartagaq/nittartakkat siuliani pineqartut qarasaasiakkut nutaarsiassaqaarfik 'USI' ilanngullugu innuttaasunik paasissutissiissutaasernerup saniatigut aaliangiisartunut peqqinnissakkullu sullissisunut nalinginnaasumik paasissutissiiviusapputaaq.

EPI-nyt

EPI-nyt Statens Serum Institutip sapaatip akunnikkaartumik nutaarsiassaqaartitsivia Danmarkimi nappaatit tunillannartut nakkutiginerannut pitsaaliernerinullu paasissutissanik tunioraasuvoq. EPI-nyt naqitanngorluni qarasaasiakkullu saqqummertarpoq pisartagarineralu akeqanngilaq. Paasissutissat pingaaruteqarnerit Danmarkimi nunanilu allani nappaalanersuaqarneranut tunngatillugu EPI-nyt aqutugalugu saqqummiunneqartassapput.

Allatigut attaveqaqatigiissinnaaneq

Qarasaasiakkut allakkisartarnerit maannamut pioreersut allaganngorlugillu najoqqutassiat allat isumatatigiissuteqarnikkut atorneqarsinnaassapput.

14 Peqqinnissakkut upalungaarsimaneq akisussaaffiliinerillu

Nalinginnaasumik peqqinnissakkut upalungaarsimanissaq Namminersornerullutik Oqartussat upalungaarsimanissamut pilersaarusiaanni sukumiisumik allaaserineqarpoq (Upalungaarsimanissamut ataatsimiititaliarsuaq= beredskabskommissionen). Upalungaarsimanissami influenzamik nappaalanersuqalersinnaanera ilaammat taanna innersuussutigineqassaaq. Allaaserisani tullit-tuni tunngaviumik periutsit nalinginnaasut kisimik eqqartorneqarput.

14.1 Peqqinnissakkut upalungaarsimanerup nassuiarneqarnera immikkoortuilu

Peqqinnissakkut upalungaarsimanerup nassuiaataa tassaavoq peqqinnissaqarfiup nakorsaanicat peqqissaanicat allatigullu nalinginnaasumik upalungaarsimanerminik piginnaasaminillu annertusilerisinnaassusia allannguisinnaassusialu - annertuunik ajutoorfiutillugu, soorlu ajunaarnersuaqarnerani sorsunneqarneranilu. Annertusilerinissaq allannguinissarlugu ulluinnarni upalungaarsimaneq aalaavigalugu pilersaarusionerineqassaaq, ulluinnarnilu upalungaarsimaneq eqaatsumik pisoqarneranullu naapertuuttumik naleqqussarsinnaassallu-ni (upalungaarsimajuarnissaq).

Peqqissutsikkut upalungaarsimaneq aqqisuussaanicat aqutsinikkullu ima immikkoortitigaavoq:

- Timikkut nappaatinut tunngatillugu upalungaarsimaneq soorlu napparsimavinni, napparsimavimmu apuunneqannginnermi kiisalu napparsimaviup avataani peqqinnissakkut sullinneqarnermut atatillugu upalungaarsimaneq.
- Nakorsaateqarnermi upalungaarsimaneq.
- Anigoruminaatsunik nalaataqarsimasunut tarnikkut katsorsaaneremut tunngatillugu upalungaarsimaneq.

Timikkut nappaatinut tunngatillugu upalungaarsimaneq tassaavoq napparsimaveqarfinni tamaginni ajutoornerni, ajunaarnersuaqarnerani sorsunneqarneranilu, napparsimasunik ajutoorsimasunillu napparsimavinni taakkuluunniit avataanni nakorsaavinni, nakorsaasinnaanissamut upalungaarsimaneq. Suliniarneq napparsimavinnit, napparsimaviit avataanni peqqinnissakkut sullivinnit kommuuninillu isumagineqassaaq.

Napparsimavimmu apuunneqannginnermi suliniarneq timikkut nappaatinut tunngatillugu upalungaarsimaneremut ilaavoq, tassaalluni napparsimaviup avataani inuup nappaammik eqqorneqarneraniit nakorsartinnerata naammassinissaanut, imaluunniit napparsimavimmu assigisaanulluunniit unitsinneqarnerata tungaanut iliuuseqarneq.

Napparsimaviup avataani peqqinnissakkut sullinneqarnermi upalungaarsimaneq tassaavoq timikkut nappaatinut tunngatillugu napparsimaviup avataani peqqinnissakkut sullissinnermi upalungaarsimaneq. Peqqinnissaqarfiup matumani angerlarsimaffinni peqqissaasoqarneq kommuunillu utoqqarnik paaqqinniffiit/angerlarsimaffiit isumagisaraat.

Nakorsaateqarnermi upalungaarsimaneq tassaavoq nakorsaatitigut atortussatigullu pilersorneqarnikkut agguassivigineqarnikkullu piumasaqaatit allannguuteqarnissaannut ajunaarnersuaqarneranilu naatsorsutigineqarsinnaasumut piareersimaneq. Nuna tamakkerlugu nakorsaataasivik sinerissami peqqissaavinnik aqutsiveqarfiup ataani inissisimavoq.

Anigoruminaatsunik nalaataqarsimasunut tarnikkut katsorsaaneremut tunngatillugu upalungaarsimaneq tassaavoq peqqinnissaqarfiup kommuunillu tarnikkut inuttullu atukkatigut isumassuisinnaanerup tapersersuisinnaanerullu annertusillugulu allanngortissinnaanissaanut pisinnaassuseqarnerat, annertuunillu pisoqartillugu katsorsartittariaqartunik kinaassusersineq katsorsaanerlu.

14.2 Peqqinnissakkut upalungaarsimanermi inatsisitigut tunggaviit

Inatsisit nalunaarutillu makku peqqissutsikkut upalungaarsimanissamut pilersaarummut tunggaviupput:

- Qitiusumik malinnaasussamik pisariaqartitsinerlu naapertorlugu ataqatigiissaarisussamik, inuinnaat akornanni upalungaarsimanissamut suliniutit malinnaaviginissaat siunertaralugu Naalakkersuisut 20. december 2001 upalungaarsimanissamut ataatsimiititaliarsuarmik (beredskabskommission) pilersitsinissamik aaliangigaat.
- Peqqinnissaqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanageralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 3, 23. maj 2000-imeersoq.
- Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 20, 12. november 2001-imeersoq.
- Nakorsaait pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 12. maj 2005-imeersoq

14.3 Aaqqissugaaneq akisussaaffik aqutsinerlu

Peqqissutsikkut upalungaarsimaneq peqqissutsikkut pisorta qarfiimmit akisussaaffigineqarpoq. Taamaasilluni Peqqissutsikkut pisorta qarfiup naalakkersuisoqarfiup iluani peqqissutsikkut upalungaarsimanissami pilersaarusionerup ingerlannissaa ataavartinnissaalu akisusaaffigaa.

Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup peqqissutsimut tunggasunik nakkutilliineq siunnersuinerlu isumagisarai.

Pilersaarusioneremut ingerlatsinernullu akisussaaffik Dronning Ingridip Napparsimavissuata aqutsisuinit sinerissami peqqissaaviit aqutsisoqarfianni kommuuninillu inissisimavoq. Taamaasilluni nalinginnaasumik upalungaarsimaneq aallaavigalugu Dronning Ingridip Napparsimavissuani aqutsisut, sinerissami peqqissaavinnik aqutsisut kommuunillu isumalluutunik atuilluarnissaq siunertaralugu, pisoq isikkumigut annertussutsimigullu piumasaqaatit, sillimmatit suleriaatsillu nalinginnaasut pisariaqartitsineremut naapertuukkunnaarsimappata, upalungaarsimanissap annertusinissaata pilersaarusionnissaa akisussaaffigaat.

Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 20, 12. november 2001-imeersoq naapertorlugu tunillaassortumik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsisoqassaaq. Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuarmut ilaasortaapput Politimesteri siulittaasuusoq, Peqqinnissakkut Nakkutilliisuutitaq, uumasut nakorsaasa pisortaat, Akileraartarnermi Pisorta qarfiup pisortaa, kiisalu ilaasortat allat pingasut, taakkunannga marluk Naalakkersuisut toqqagaat, ataaserlu KANUKOKA-p toqqagaa. Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuup nappaatit tunillaassuuttut nalinginnaasumik navianaatillit, nappaatillu tunillaassuuttut allat eqqunneqannginnissaat siaruaatinnnginnissaat nunanullu allanut siammaannginnissaat suliassaraa. Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuup tunillaassuunneq unitsinniarlugu anguniakki angujumallugu piumasaqaateqarsinnaanermik pisinnaatitaaffeqarpoq (misissuinerit, akiuussutissanik kapuinerit, immikkoortitsinerit, pinngitsaaliissummik napparsimavimmut unitsitsinerit il.il.).

Najoqqutassiaq 14.1-imi matumani peqqissutsikkut upalungaarsimanerup immikkoortuini akisussaaffiit agguataarnerat takutinniarneqarpoq.

Najoqqutassiaq 14.1

Peqqissutsikkut upalungaarsimanermi akisussaaffiit agguataarneri

Immikkoortoq/Suliassaq	Pilersaarusionermi ingerlatsinermilu akisussaasoq	Nakkutilliisuutitaq	Pisortaqarfik
Napparsimaviit avataanni peqqinnissakkut sullissineq	Kommuunit, Sinerissami peqqissaavinnik aqutsisoqarfik	Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik	Indenrigskontoret Peqqissutsimut pisortaqarfik
Napparsimavimmi napparsimaviliaassinermilu upalungaarsimaneq	Sinerissami peqqissaavinnik aqutsisoqarfik Dronning Ingridip Napparsimavissuani aqutsisut	Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik	Peqqissutsimut pisortaqarfik
Nakorsaateqarnermi upalungaarsimaneq	Nuna tamakkerlugu nakorsaataasivik, Sinerissami peqqissaavinnik aqutsisoqarfik	Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik	Peqqissutsimut pisortaqarfik

14.4 Influenzamik nappaalanersuaqartillugu suliassanik sulisussanillu tullerriaarineq

Nappaalanersuaqarsinnaaneranut pilersaarummi peqataasut pingaernerutillugit suliassaasa tullerriaarneri ukuupput. Nassuiaatit sukumiinerusut pilersaarutip immikkoortuini pineqartumut tunngassuteqartuni pissarsiarineqarsinnaapput.

Naalackersuisut

- Akiuussutissamik kapuinissaq Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup inassuteqaataa naapertorlugu aaliangiivigissavaat.

Peqqissutsikkut Pisortaqarfiup

- Naalackersuisoqarfiup iluani upalungaarsimanissami suliassat attatsiinnarnissaasa ingerlateqqinnissaasalu pilersaarusionerat akisusaaffigaa.

Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup

- Nappaalanersuaqarsinnaaneranut upalungaarsimanissamut pilersaarut allat qulangerlugit akisusaaffigaa.
- Pilersaarutip nuna tamakkerlugu piviusunngortinnissaa allat qulangerlugit akisusaaffigaa.
- Akiuussutissamik kapuisoqartariaqarnera isummersuutigissavaa.
- Akiuussutissap kingunerluutai.
- Napparsimaviit avataanni peqqinnissakkut sullissinermut napparsimavinnilu upalungaarsimanermut nakkutilliissuussaaq.
- Nakorsaateqarnermi upalungaarsimanermut nakkutilliissuussaaq.
- Nappaalanersuup immikkoortuunik nalunaarutiginnittartuussaaq.
- Nakkutilliinerit isumagai.
- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanermi napparsimasut tunillatsissimasinnaasullu nalunaarsugassarai.
- Paasissutissiinerni ataqatigiissaarisuuvoq.
- Tusagassiutinik katersortitsisuuvoq.
- Namminersornerullutik Oqartussat tusagassiiviat suleqatigalugu qarasaasiakkut nittartakkamik pilersitsineq ingerlatsinerlu aqutugalugit innutaasunut nappaalanersuaq pillugu paasissutisiisassaaq.
- Aaliangiisartunut allanullu atugassanik maleruagassiussaaq.

Nappaalanersuaqarneranut atatillugu ataatsimiisitaliaq

- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut upalungaarsimanissamut pilersaarutip nutartertuarinissaanut peqataassaaq.
- Nuna tamakkerlugu nakorsaataasivik suleqatigalugu, nakorsaatinik virusimut akiuussutissanik qitiusumi nakorsaataasivimmiit siammasissumut nassiussuinermut, maleruagassiussaaq.

Nuna tamakkerlugu nakorsaataasiviup

- Nappaalanersuaqalersinnaaneranut upalungaarsimanermi ataatsimiisitaliaq suleqatigalugu, nakorsaatinik virusinut akiuussutissanik qitiusumik nakorsaataasivimmiit siammasis-

sumut nassiussuinnermut, maleruagassiussaaq. Influenzamat akiuussutissanik kapuutini nakorsaatini virusimut akiuussutissanik atuineq nalunaarsussavaat.

- Peqqumaateqarniarnerup ajornartorsiorfiulernerani, ajornartoorfimmi sorsunneqarneranilu nakorsaatini pilersuineq qitiusumik ataqatigiissaassavaa.
- Nappaalasoqarnerani ataatsimiisitaliamik nakorsaatini qanoq annertutsigisunik peqqumaateqarnissamik isumaliutersuuteqartussamik pilersitsinissaq akisussaaffigaa.
- Nakorsaaateqarnermi upalungaarsimanermi, Sinerissami Peqqissaavinnik Aqutsisoqarfik nuna tamakkerlugu nakorsaaataasiviup aaqjissuussaannikkut inissisimanini naapertorlugu toqqammavigisani peqatigalugu, pilersaarusionermi ingerlatsinermilu akisusaasuvoq.

Kommuunit

- Utoqqaat paaqqutarisariallillu angerlarsimafiini, meeqqerivinni atuarfinnilu upalungaarsimanissamat akisusaasuupput.
- Peqqinnissaqarfik peqatigalugu akiuussutissamik kapuinerit, influenzamik nappaalasut immikkoortikkallakkat tunilatsissimasinnaasulluunniit angerlarsimaffimmini mattunneqarallakkat sullinneqarnerat, kiisalu qaangeruminaatsunik nalaataqarsimatsilluni tarnikkut katsorsartissinaanermut upalungaarsimanerpeq ataqatigiissaassavaat.

Dronning Ingridip Napparsimavissuani aqutsisut

- Napparsimavissuarmi timikkut nappaatinut upalungarsimanissamat pilersaarusionermi ingerlatsinermilu akisusaasuupput.
- Qaangeruminaatsunik nalaataqarnermi tarnikkut katsorsartinnissamat upalungarsimanissamat napparsimavissuarmut tunngassutilinnik pilersaarusionermi ingerlatsinermilu akisusaasuupput.

Sinerissami peqqissaavinnik aqutsisoqarfiup

- Sinerissami napparsimavinni timikkut nappaatinut upalungarsimanissamat pilersaarusionerpeq ingerlatsinerlu akisussaaffigaa.
- Napparsimaviit avataanni peqqinnissakkut sullissinermi Nuup nakorsiartarfia ilanngullugu upalungaarsimanissaq akisussaaffigaa.
- Nuna tamakkerlugu nakorsaaataasivik peqatigalugu nakorsaaateqarnermut atatillugu pilersaarusionerpeq ingerlatsinerlu akisussaaffigaa.
- Akiuussutissamik kapuisoqassappat kommuunit peqatigalugit ataqatigiissaagassaraat.

Dronning Ingridip Napparsimavissua sinerissamilu napparsimaviit

- Influenzamik nappaalanersuaqalersinnaaneranut sillimanerup nalaani nappaalanersuaqarneranilu napparsimavinni uninngasunik nappaammik suussusersineq nakorsaaaneq peqqissaanerlu isumagisassaraat.
- Influenzamik nappaalasunik immikkoortinneqarsimasunik tunillatsissimasinnaasunillu angerlarsimaffimmini mattussaagallartunik nakkutilliineq nakorsaanerlu isumagisassaraat.
- Maleruagassiat naapertorlugit nakorsaatini virusimut akiuussutissanik antibiotikanillu napparsimavinni uninnganngitsunut nakorsaaasiinissamat inassuteqarnissaq isumagisassaraat.
- Kommuunit suleqatigalugit inuppassuarnik akiuussutissamik kapuisoqartariaqalernerani isumaginnittuullutillu ataqatigiissaarisuussapput.

15. Kalaallit avataani najugallit

Kalaallit Nunaanni innuttaasunut tunngatillugu Kalaallit Nunaata Danmarkip Savalimmiullu avataani pisut, danskit naalagaaffianni innutaasutulli allatut danskit nunanut allanut ministeriaqarfiata ataani inissisimapput.

Kalaallit Nunaanni innutaasut ilaannik angalanertik ilinniarnertilluunniit pissutigalugu nunani allani najugaqarallartoqartuaannarpoq. Kalaallit Nunaanni innuttaasooq kinaluunniit nunaminikkuni angalaguniluunniit aamma influenzamik napaateqaruni peqqissutsi nakorsartittariaqarnissilu nammineq akisussaaffigai. Taamaammat Danskit ambassadiisa konsuuleqarfiisalu danskisut innutaassusillit nunani allaniittut nakorsaatinik virusimut akiuussutissanik kapuutinilluunniit pilersorsinnaanngilaat.

Kalaallit Nunaanni nappaalanersuaqalersinnaaneranut pilersaarut Kalaallit Nunaanni najugaqarlutik innuttaasunut atuuppoq nunanili allani najugaqartunut imaasiillaannaq atuutsinneqarsinnaanani. Danskit nunanut allanut ministeriaqarfiata, ulorianaatilimmik nappaalanersuaqalerenerani, pisinnaasartik tamakkerlugu, danskisut innuttaassusillit ajornartorsiutaannik ikiorniassa-vaat.

Danskit nunanut allanut ministeriaqarfiata, peqqinnissaqarfimmi oqartussaasut allallu oqartussat kattufiillu peqatigalugit danskisut innutaassusilinnut nunani allaniittunut ikiuniarnissaq, tamatumalu ataqatigiissaarnissaa periarfissarsiutissavaa.

Danskisut innuttaassusilinnut nunani allaniittunut iliuuseqartoqassappat paasissutissiisoqarlunilu tamanna nunarsuaq tamakkerlugu ataqatigiissaarneqassaaq - pingaartumik nunat avannarliit nunannlu EU-mut ilaasortat akornanni. Nunarsuaq tamakkerlugu suleqatigiinneq tamanna nunani qitiusumik oqartussaasut, Statens Serum Institutip, kiisalu nunat pineqartut ambasadisa akornanni pissaaq. Pisup nalaani pissutsit assigiinngitsut, nunani pineqartuni angalaqqusaajunnarsinnaaneq, imaluunniit nunarsuaq tamakkerlugu peqqissutsikkut maleruagassiaq (IHR) ikiueriarsinnaanerup piviusunngortissinnaanissaanut apeqqutaassapput.

Nappaalanersuup ilisarnaataai qanorlu pissuseqarnera iliuuseqarnissamut pingaaruteqartussaap-put: Qanoq atugaatigaa, navianassusia, kikkut atupiluuneruppat, nappaalanersuup influenza nalinginnaasumik takkuttartoq assigaa, imaluunniit navianarnerua?

Influenzamik nappaalanersuup pilersitaanik qaangeruminaatsumik nalaataqarnermi tarnikkut erloqissuteqalernermi, danskit nunanut allanut ministeriaqarfiat, ambasadit konsuuleqarfiillu qarasasiakkut nittartakkaminni, ataavartumik danskisut innuttaassusillit nunani allaniittunut ajornartorsiutaannik ikiorsiineq pillugu, siunnersuillutillu paasissutisiisassapput.

Danskit nunanut allanut ministeriaqarfiat qarasaasiakkut nittartakkamini innutaasunut pitsaasunik siunnersuusiorparpoq (www.um.dk).